

Tässä julkaisussa tarkastellaan yhteiskunnallisen yritystoiminnan ja Yhteiskunnallinen yritys-merkin tunnettuuden edistämistä Oulun seudulla Diakonia-ammattikorkeakoulun (Diak) EAKR -rahoitteen Yhteiskunnallinen yrittäjyys Oulun seudulla (1.4.2013 – 28.2.2015) projektin aikana. Yhteiskunnallinen yrittäjyys on Suomessa kasvava liiketoiminnan tutkimuksen ja kehittämisen kohde, jonka leviämistä Diak on ansiokkaasti edistänyt eri puolilla Suomea. Yhteiskunnallinen yrittäjyys Oulun seudulla -projektin aikana onnistuttiin kartoittamaan liiketoiminnassaan jo yhteiskunnallisen yrityksen liiketoimintamallia soveltavia tahoja ja tiedottamaan Yhteiskunnallinen yritys -merkitä. Toiminnan aikana tavoitettiin yrityksiä ja kolmannen sektorin toimijoita yhteiskunnallisen yrityksen liiketoimintamallin tunnetuksi tekemisessä. Alueellisen tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnan näkökulmasta tärkeänä avauksena järjestettiin Pohjois-Pohjanmaalla tietyvästi ensimmäinen Yhteiskunnallisen yritystoiminnan tutkimuspäivä yhteistyössä FinSERN:in, Oulun ammattikorkeakoulun, Oulun kaupungin ja Oulun yliopiston Martti Ahtisaari Instituutin kanssa. Projektin aikana syntyi uusia yhteiskunnallisesti vaikuttavia liikeideoita opiskelijoille suunnatun kilpailun kautta sekä uutta tiedotus- ja oppimateriaalia yhteiskunnallisesta yritystoiminnasta. Nyt yhteiskunnallinen yrittäjyys on nivoutunut tiiviimmin Diakin yrittäjyysopintoihin ja aikaisemmin alueella kohtalaisen tuntematon konsepti on tunnetumpi, tunnustetumpi ja näkyvämpi Pohjois-Pohjanmaalla.

ISBN 978-952-493-239-4 (nid)
 ISBN 978-952-493-240-0 (pdf)
 ISSN 1455-9935

Diakonia-ammattikorkeakoulu
 Julkaisutoiminta
 tilaukset@diak.fi

www.diak.fi

Sari Vilminko Siltoja yhteiskunnalliseen yrittäjyyteen Oulun seudulla



C 38



Sari Vilminko

Siltoja yhteiskunnalliseen yrittäjyyteen
 Oulun seudulla

Sari Vilminko

SILTOJA YHTEISKUNNALLISEEN YRITTÄJYYTEEN
OULUN SEUDULLA



POHJOIS-POHJANMAA
Council of Oulu Region



Vipuvoimaa
EU:lta
2007-2013



Euroopan unioni
Euroopan aluekehitysrahasto

Diakonia-ammattikorkeakoulu
Helsinki 2015

DIAKONIA-AMMATTIKORKEAKOULUN JULKAISUJA
C Katsauksia ja aineistoja 38
[C Reviews and materials 38]

Julkaisija: Diakonia-ammattikorkeakoulu
Kannen kuva: Shutterstock
Taitto: Ulriikka Lipasti

ISBN 978-952-493-239-4 (nid)
ISBN 978-952-493-240-0 (pdf)

ISSN 1455-9935

Juvenes Print Oy Tampere 2015

TIIVISTELMÄ

Sari Vilminko

**Siltoja yhteiskunnalliseen yrittäjyyteen
Oulun seudulla**

Helsinki:

Diakonia-ammattikorkeakoulu, 2015

54 s.

Diakonia-ammattikorkeakoulun julkaisu ja
C Katsauksia ja aineistoja 38

ISBN

ISSN

978-952-493-239-4 (nid)

1455-9935

978-952-493-240-0 (pdf)

Tässä julkaisussa tarkastellaan yhteiskunnallisen yritystoiminnan ja Yhteiskunnallinen yritys-merkin tunnettuuden edistämistä Oulun seudulla Diakonia-ammattikorkeakoulun (Diak) EAKR -rahoitteen Yhteiskunnallinen yrittäjyys Oulun seudulla projektin aikana. Diakin Yhteiskunnallinen yrittäjyys Oulun seudulla projekti (1.4.2013 – 28.2.2015) jatkoi alueellisten yhteiskunnallisen yrittämisen kehittämiseen ja sen toimintaedellytysten luomiseen ja kehittämiseen keskittyneiden projektien levittämistä Etelä- ja Itä-Suomesta Pohjois-Pohjanmaalle.

Toiminnan suunnitteluvaiheessa yhteiskunnallinen yrittäjyys käsitteenä ja yhteiskunnallisen yrityksen liiketoimintamalli olivat vielä suhteellisen tuntemattomia Oulun seudulla, ja Yhteiskunnallinen yritys-merkin haltijoita alueella oli vain yksi – Ektakompus Oy. Tärkeimmiksi kohderyhmiksi Diakin projektissa priorisoitiin yrittäjät, yritysten edustajat, yritysneuvojat, kolmannen sektorin toimijat sekä korkeakoulujen henkilöstö ja opiskelijat.

Kehittämistyöhön valittiin kokeileva ja mahdollisimman laajasti eri kohderyhmiä huomioiva ote, sillä aikaisempia kehittämiskokemuksia yhteiskunnallisen yritystoiminnan toimintaedellytysten luomiseksi oli alueelta vähän.

Kehittämistyön aikana toteutuivat seuraavat tavoitteet:

- 1) Kartoitettiin liiketoiminnassaan jo yhteiskunnallisen yrityksen liiketoimintamallia soveltavia tahoja.
- 2) Tavoitettiin yrityksiä ja kolmannen sektorin toimijoita yhteiskunnallisen yrityksen liiketoimintamallista tiedottamiseksi.

- 3) Tiedotettiin potentiaalisille yhteiskunnallisille yrityksille Yhteiskunnallinen yritys-merkistä.
- 4) Kehitettiin yhteiskunnallisen yritystoiminnan ympärille muotoutuvaa alueellista tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoimintaa korkeakoulujen edustajien kanssa.
- 5) Osallistettiin korkeakoulujen opiskelijat uusien yhteiskunnallisesti vaikuttavien yritysideoiden innovoimiseen.
- 6) Tuotettiin uutta tiedotus- ja oppimateriaalia yhteiskunnallisesta yritystoiminnasta.
- 7) Integroitiin yhteiskunnallinen yrittäjyys tiiviimmin Diakin yrittäjyysopintoihin ja osaksi Diakin kärkiosaamisen palvelutarjotinta.

Asiasanat: yhteiskunnallinen yrittäjyys, liiketoimintamalli, Yhteiskunnallinen yritys-merkki, osallistava kehittäminen, tki-toiminta

Teemat: Hyvinvointi ja terveys, Kansalaisyhteiskunta

Julkaistu: Painettuna ja Open Access -verkkopublicationina www.diak.fi

ABSTRACT

Sari Vilminko

Bridges to social entrepreneurship in the Oulu region

Helsinki:

Diaconia University of Applied Sciences, 2015

54 pages
Series

Diakonia-ammattikorkeakoulun julkaisu
C Katsauksia ja aineistoja 38)
[Publications of Diaconia University of Applied Sciences
C Reviews and materials 38)]

ISBN

ISSN

978-952-493-239-4 (printed)

1455-9935

978-952-493-240-0 (pdf)

This publication studies development work emphasized to promote social entrepreneurship and The Finnish Social Enterprise Mark in the Oulu region via concrete activities and target group focused participation. Diaconia University of Applied Sciences (Diak) made the development work in the ERDF funded Social Entrepreneurship in the Oulu region project within 1st of April 2013 to the 28th of February 2015 timeline.

When the project started the concepts of social entrepreneurship and business model were regionally quite unknown, and there was only one company who had adopted the Finnish Social Enterprise Mark, namely Ektakompus Ltd. The most important target groups were prioritized to involve entrepreneurs, the personnel of the companies, business advisors, third sector actors and university personnel and students.

Because there was not much regional experiences on developing prerequisites for social entrepreneurship operation, the development work was launched with trial-based and target group regarding approach.

During the development work we have succeeded in:

- 1) mapping out the actors already applying social enterprise business model in their daily business

- 2) reaching the companies and third sector actors to communicate of social enterprise business model
- 3) informing the Finnish Social Enterprise Mark for the potential applicants
- 4) developing regional social enterprise based research, development and innovation (RDI) co-operation with other university representatives
- 5) familiarizing university students with the social entrepreneurship with innovating new business ideas with social impact
- 6) creating new information and study material on social entrepreneurship
- 7) integrating social entrepreneurship in Diaconia University of Applied Sciences' (Diak) entrepreneurship studies and as a part of top know-how service tray.

Keywords: social entrepreneurship, business model, The Finnish Social Enterprise Mark, communal development, RDI co-operation

Themes: Wellbeing and health, Education and training

Published: Printed and as an Open Access web publication www.diak.fi

SISÄLLYS

1 JOHDANTO.....	9
2 AVAINKÄSITTEET TUTUKSI.....	11
3 PROJEKTIN LÄHTÖKOHDAT, TAVOITTEET JA TOIMENPITEET.....	13
3.1 Projektin lähtökohdat ja tavoitteet.....	13
3.2 Tavoitteista toimenpiteisiin.....	14
3.3 Toimijat ja kohderyhmät.....	15
4 YHTEISKUNNALLISEN YRITYKSEN LIIKETOIMINTAMALLI.....	17
4.1 Liiketoimintamallin ominaispiirteet.....	17
4.2 Yhteiskunnallisen yrityksen kriteerit Arvo-liiton mukaan...	18
5 TOIMINTAYMPÄRISTÖ.....	21
5.1 Yhteiskunnalliset yritykset Euroopassa ja Suomessa.....	21
5.2 Yhteiskunnallisten yritysten toimintaympäristö Oulun seudulla.....	22
6 YHTEISKUNNALLINEN YRITYS -MERKKI.....	25
6.1 Yhteiskunnallinen yritys -merkin myöntämiskriteerit.....	25
6.2 Merkin hyödyt yritykselle ja sidosryhmille.....	27
6.3 Esimerkki Pohjois-Pohjanmaalla toimivasta Yhteiskunnallinen yritys -merkin haltijasta.....	27
7 KEHITTÄMISEN PAINOPISTEET PROJEKTISSA.....	31
7.1 Kohderyhmäkeskeinen viestintä ja osallistaminen.....	31
7.2 Yhteiskunnallisen yritystoiminnan näkyvyyden ja tunnettuuden edistäminen.....	31
7.3 Materiaalia ja valmennusta yhteiskunnalliseen yrittäjyyteen.....	33
7.4 Yhteiskunnallinen yrittäjyys -aiheinen liikeideakilpailu.....	33

7.5 Kysely yhteiskunnallinen yrittäjyys-teeman tuntemuksesta Pohjois-Pohjanmaan korkeakouluopiskelijoille.....	35
7.6 Yhteiskunnallinen yrittäjyys -teemaisen TKI-yhteistyön alueellinen kehittäminen projektin aikana.....	36
7.7 Sosiaalisen median hyödyntäminen projektissa.....	40
7.8 Yhteiskunnallisen yritystoiminnan rahoitusmahdollisuuksien selkiyttäminen projektin aikana.....	41
8 TULOKSET JA POHDINTA.....	43
LÄHTEET.....	47

1 JOHDANTO

Julkaisu käsittelee projektissa Yhteiskunnallinen yrittäjyys Oulun seudulla (1.4.2013 – 28.2.2015) tehtyä kehittämistyötä yhteiskunnallisen yrittäjyyden ja Suomalaisen Työn Liiton Yhteiskunnallinen yritys-merkin tunnettuuden edistämiseksi. Kappaleessa 2 johdatellaan lukija julkaisun avainkäsitteisiin, joita ovat yhteiskunnallinen yritys, liiketoimintamalli ja Suomalaisen Työn Liiton Yhteiskunnallinen yritys-merkki. Kappaleessa 3 esitellään projektin lähtökohdat, tavoitteet, toimenpiteet sekä projektin kohderyhmät ja toimintaan osallistuneet sidosryhmät. Neljännessä kappaleessa tarkastellaan yhteiskunnallisen yrityksen liiketoimintamallia ja peilataan sitä myös kappaleessa 2 esiteltävään liiketoimintamallin canvas-malliin (Osterwalder 2004; Osterwalder & Pigneur 2010).

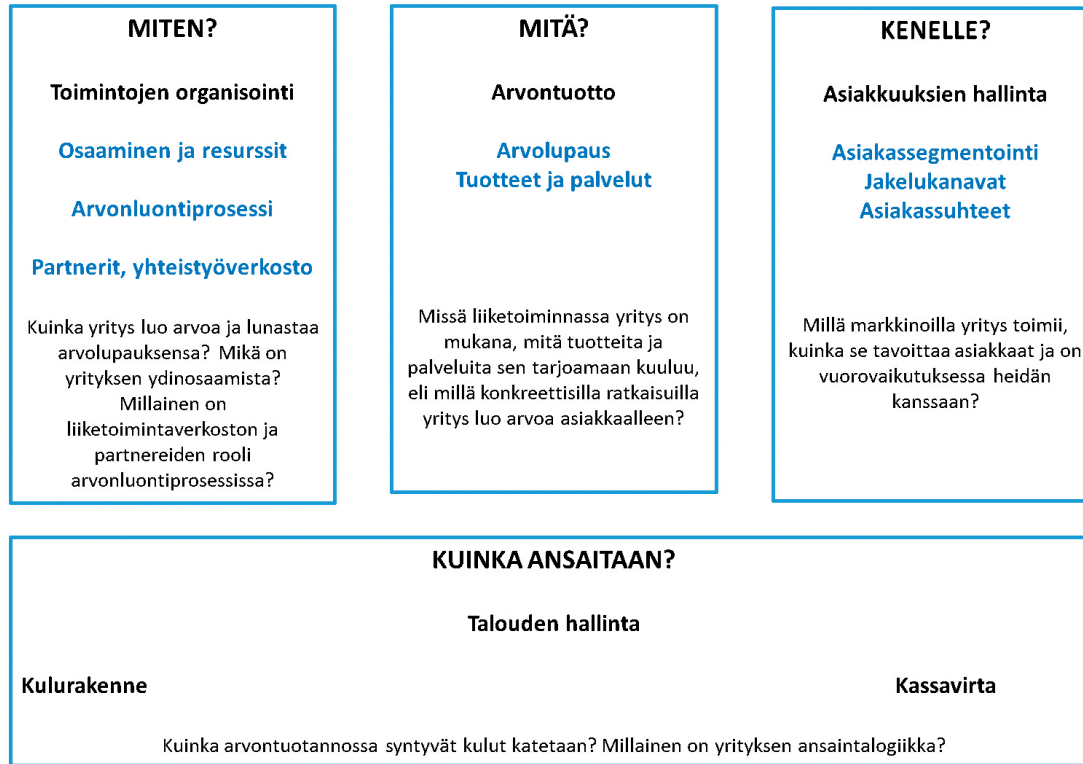
Projektin suunnitteluvaiheessa oli olennaista hahmottaa toimintaympäristö sekä väljemmin eurooppalaisessa kontekstissa että painottuen Oulun seutuun ja Pohjois-Pohjanmaalle, sillä jokaisella alueella on omat leimalliset liiketoiminnan piirteensä ja jo muodostuneita liiketoiminnan ekosysteemejä. Näitä käsitellään luvussa 5. Suomalaisen Työn Liiton Yhteiskunnallinen yritys-merkistä kerrotaan luvussa 2 sekä tarkemmin luvussa 6. Kehittämistyön painopisteet Yhteiskunnallinen yrittäjyys Oulun seudulla – projektissa esitellään luvussa 7. Lopuksi tiivistetään keskeisimmät tulokset ja pohditaan jatkokehittämisen tarpeita luvussa 8.

2 AVAINKÄSITTEET TUTUKSI

Yhteiskunnallinen yritys on liiketoimintamalli, joka yhdistää yhteiskunnallisen hyvän tuottamisen sekä kannattavan liiketoiminnan. Tässä yhteydessä yhteiskunnallisella hyvällä tarkoitetaan sitä, että yritys tuottaa ratkaisuja ekologisiin tai yhteiskunnallisiin ongelmiin ja että se käyttää suurimman osan liikevoitostaan näiden tavoitteiden edistämiseen. Yhteiskunnallinen yritys toimii kilpailluilla markkinoilla ja sen toiminta ei ole toimialasidonnaista. Yhtiömuodoltaan yhteiskunnalliset yritykset ovat tavallisia henkilö- tai osakeyhtiöitä tai osuuskuntia. Ne voivat olla omistuspohjaltaan yksityisten henkilöiden, yhdistysten, kuntien, säätiöiden, järjestöjen tai näiden yhdistelmien omistamia. Kaikille yhteiskunnallisille yrityksille yhteistä on yhteiskunnallisesti merkittävän, vahvasti arvosidonnaisen, kohtuullisen ja kestävän liiketoiminnan harjoittaminen.

Liiketoimintamalli kuvaa yrityksen tarjoaman, kenelle tarjotaan ja miten tämä toteutetaan kannattavalla tavalla. Liiketoimintamallille on useita erilaisia määritelmiä, mutta käytännössä se sijoittuu yrityksen strategia- ja prosessikuvausten välimaastoon, jolloin yrityksen strategia muuttuu konkreettiseksi kuvaukseksi sen toteuttamisesta (Casadeus-Masanell & Ricart, 2010). Liiketoimintamallin canvas-malli (Osterwalder 2004; Osterwalder & Pigneur 2010) jakaantuu neljään perusosaan, jotka ovat arvontuotto, asiakkuuksien hallinta, toimintojen organisointi ja talouden hallinta. Laukkanen, Huiskonen ja Koivuniemi (2013) ovat tiivistäneet liiketoimintamallin canvas-mallin kuvan 1 mukaisesti.

Kuva 1. Liiketoimintamallin canvas-malli (Osterwalder 2004; Osterwalder & Pigneur 2010; Laukkanen, Huiskonen & Koivuniemi 2013)



Vaikka tässä julkaisussa ei mennä syvällisemmin liiketoimintamallien analysointiin, on tärkeää hahmottaa liiketoimintamallin elementit johdantona yhteiskunnallisen yrityksen liiketoimintamalliin. Osterwalderin (2004) ja Osterwalder & Pigneurin (2010) liiketoimintamallin canvas-malli kuvaa selkeällä tavalla liiketoiminnan eri osa-alueet ja nostaa keskiöön arvoperspektiivin, joka on keskeistä yhteiskunnallisen yrityksen liiketoimintamallissa.

Suomalaisen Työn Liiton Yhteiskunnallinen yritys- merkki on lanseerattu vuonna 2011 yhteiskunnallisia tai ympäristöongelmia ratkovie yritysten profiloimiseksi. Merkin voi saada käyttöönsä sellainen yritys, jonka liiketoimintamalli fokuoittuu yhteiskunnallisten- tai ympäristöongelmien ratkaisuun ja joka käyttää yli puolet voitostaan yhteiskunnallisen tehtävänsä toteuttamiseen ja yhteiskunnallisen hyvän tuottamiseen.

3 PROJEKTIN LÄHTÖKOHDAT, TAVOITTEET JA TOIMENPITEET

3.1 Projektin lähtökohdat ja tavoitteet

Toiminnan suunnitteluvaiheessa Oulun seudulla ei ollut käynnissä yhteiskunnalliseen yrittäjyyteen liittyvää kehittämistoimintaa, vaikka toimijoita ja tarvetta teemaan liittyvän kehittämiseen tiedettiin. Suunnittelussa lähdettiin liikkeelle yhteiskunnallisen yrityksen liiketoimintamalliin liittyvän tiedottamisen tehostamisesta ja työelämän sekä koulutusorganisaatioiden yhteistyön vahvistamisesta. Oulussa toteutettiin vuonna 2010 Pohjois-Pohjanmaan liiton tuella selvityshanke ”Yhteisöyrityksen perustamisselvitys” (Oulun kaupunki) ja sen myötävaikutuksella perustettiin alueelle yhteiskunnallinen yritys Ektakompus Oy (Kaattari-Manninen, 2012).

Suomalaisen Työn Liitto oli vastikään alkanut myöntää Yhteiskunnallinen yritys- merkkiä, ja Pohjois-Pohjanmaalla merkki sekä sen myöntämisperusteet olivat vielä suhteellisen tuntemattomia. Toiminnan suunnitteluvaiheessa ainoastaan yksi pohjoissuomalainen yritys (Ektakompus Oy) käytti Suomalaisen Työn Liiton Yhteiskunnallinen yritys- merkkiä.

Kehittämistyön keskeisimmiksi tavoitteiksi määriteltiin suunnitteluvaiheessa teeman ja siihen liittyvien ilmiöiden ja toimijoiden tunnetuksi ja näkyväksi tekeminen seuraavasti:

- 1) Yhteiskunnallisten yritysten toimintaedellytysten luominen ja vahvistaminen Oulun seudulla tietoa lisäämällä

- 2) Yhteiskunnallista yritystoimintaa koskevan tutkimus- ja kehittämisverkosto FinSERN:in toiminnan tunnetuksi tekeminen ja jalkauttaminen Oulun seudulle
- 3) Yhteiskunnallisen yritystoiminnan lisääminen ja olemassa olevan toiminnan näkyväksi tekeminen Oulun seudulla
- 4) Yhteiskunnallista yritystoimintaa koskevien perehtymisväylien luominen ja lisääminen
- 5) Yhteiskunnallista yritystoimintaa koskevien rahoitusmahdollisuuksien selkiyttäminen
- 6) Osallistuminen kansallisiin teemaan liittyviin verkostotapahtumiin ja yhteistyön kehittäminen

Suunnitteluvaiheessa asetettiin tavoitteeksi, että kehittämistyön aikana tavoitetaan noin 100 yritystä ja yhteisöä Oulun seudulla, joiden keskuudessa tehdään yhteiskunnallista yritystoimintaa ja Yhteiskunnallinen yritys-merkkiä kriteereineen tunnetummaksi. Lisäksi tarjottaisiin apua merkin hakemiseen liittyvissä toimenpiteissä. Diak oli jo aiemmin (2010 – 2013) ollut toteuttamassa Yhteiskunnallisten yritysten Living Lab- projektia yhdessä Syfo Oy:n ja Helsingin kauppakorkeakoulun pienyrityskeskuksen kanssa (Korhonen ym. 2013), ja projektin tuloksia voitiin hyödyntää taustatietoina myös Oulun projektia käynnistettäessä. Lisäksi Diakilla oli käynnissä Yhteiskunnallinen yrittäjyys Etelä-Savossa- projekti (Moilanen & Karjalainen, 2014), josta saatiin vertaistukea ja vertailupohjaa Oulussa käynnistävälle toiminnalle.

3.2 Tavoitteista toimenpiteisiin

Suunnitteluvaiheessa määriteltiin taulukossa 1 esitellyt keskeisimmät toimenpiteet, joilla asetettuihin tavoitteisiin pyritään Oulun seudulla.

Taulukko 1. Projektin tavoitteista toimenpiteisiin

Tavoite	Toimenpide
Yhteiskunnallisten yritysten toimintaedellytysten luominen ja vahvistaminen	Infotilaisuudet, seminaarit, tiedotus ja neuvonta
FinSERN:in toiminnan tunnetuksi tekeminen ja jalkauttaminen Oulun seudulla	Korkeakoulujen tutkimus-, kehitys- ja innovaatioyksiköiden tavoittaminen ja verkoston toiminnan mahdollisuuksien selvittäminen niissä
Yhteiskunnallisen yritystoiminnan lisääminen ja olemassa olevan toiminnan näkyväksi tekeminen	Suomalaisen Työn Liiton Yhteiskunnallinen yritysmerkin tunnetuksi ja näkyväksi tekeminen, yhteiset tilaisuudet Suomalaisen Työn Liiton kanssa, esitteiden ja muun infomateriaalin jakaminen
Perehtymisväylien luominen ja lisääminen	Kartoitus yhteiskunnallinen yrittäjyys-teeman osuudesta korkeakoulujen toiminnassa ja yhteistyö teeman integroimiseksi esim. osaksi yrittäjyysopintoja
Rahoitusmahdollisuuksien selkeyttäminen	EU-tason ja paikallisten rahoitusmallien jäsentäminen ja niistä tiedottaminen
Kansalliset verkostotapaamiset ja yhteistyö	Yhteistyö kansallisten toimijoiden ja verkostojen kanssa

Tavoitteisiin pääsyä ja toimenpiteiden edistämistä varten oli tarpeen miettiä uusien materiaalien ja uusien viestintäkanavien hyödyntämistä alueellisesta näkökulmasta. Näistä lähtökohdista projektin aikana ideoitiin, kehitettiin ja luotiin uusia infomateriaaleja, verkkosivusto, verkko-oppimiseen soveltuvaa materiaalia, facebook-sivusto, leikkimielinen yrittäjätesti sekä osallistavia toimintamalleja. Yhteistyökumppaneiden kanssa järjestetyt alueelliset tilaisuudet olivat merkityksellisiä ja niiden esitykset on koostettu projektin verkkosivustoille <http://www.diak.fi/tyoelama/hankeet/yyrittajyys/Sivut/default.aspx>.

3.3 Toimijat ja kohderyhmät

Kehittämistyön valmisteluun osallistuivat Oulun kaupungin hyvinvointi- ja konsernipalvelut ja yhteiskunnallisen yritystoiminnan tutkimusverkosto FinSERN Diakin lisäksi. Kehittämistyön käynnistysvaiheessa ohjausryhmään kutsuttiin edustus Pohjois-Pohjanmaan liitosta, Oulun kauppakamarista, Oulun diakonissalaitoksen säätiöstä, Oulun ammattikorkeakoulusta, Oulun kaupungin työllisyyden hoidon palveluista, FinSERN:istä, Oulun yliopistolta sekä Diakista. Projektin päähakijana ja hallinnoijana toimi Diak.

Kehittämistoimien toteutusalueeksi määriteltiin Pohjois-Pohjanmaa ja tarkemmin Oulun seutukunnat. Kohderyhmiksi valittiin Oulun seudulla ja Pohjois-Pohjanmaalla (yhteiskunnallista) yritystoimintaa harjoittavat henkilöt ja tahot, yhteiskunnallisesta yrittäjyydestä kiinnostuneet yhteisöt ja henkilöt, viranomaistahot sekä korkeakoulujen opiskelijat ja henkilöstö. Välillisesti projektilla nähtiin olevan vaikutusta myös työllisyyden hoitoon, koska yhteiskunnallisten yritysten tavoitteena on usein työllisyyden edistäminen. Alueellisesta näkökulmasta tarkasteltuna yhteiskunnalliset yritykset voisivat parantaa esimerkiksi nuorten, osatyökykyisten tai pitkäaikaistyöttömien työllistymismahdollisuuksia. Julkisista hankinnoista vastaavat tahot voivat edistää yhteiskunnallisten yritysten syntymistä ja ne määriteltiin tilaajatahoina välillisiin kohderyhmiin mukaan. Yhteistoiminnasta ratkaisuja – Etelä-Savon yhteiskunnallista yrittäjyyttä rakentamassa teoksessaan Moilanen ja Karjalainen (2014) nostavat esille sen, että tärkeimpänä yhteiskunnallisen yrittäjyyden edellytyksenä voidaan pitää suotuisaa tilaajaympäristöä. Suotuisan tilaajaympäristön syntymiseen voidaan vaikuttaa yhteiskunnallisen yrittäjyyden piirteet huomioivilla julkisilla hankinnoilla.

4 YHTEISKUNNALLISEN YRITYKSEN LIIKETOIMINTAMALLI

4.1 Liiketoimintamallin ominaispiirteet

Yhteiskunnallinen yritys on toimialariippumaton, arvopohjainen liiketoimintamalli, jolle keskeistä on yhteiskunnallisten tai ympäristöllisten ongelmien ratkaisu liiketoiminnan keinoin (Bland, 2010). Yhteiskunnallisen yrityksen yleisenä tavoitteena on yhteiskunnallisen hyvän tuottaminen ja yritys käyttää yli puolet liikevoitostaan yhteiskunnallisen toiminta-ajatuksensa ja tavoitteidensa edistämiseen sekä toiminnan kehittämiseen. Yhteiskunnallisen yrityksen liiketoimintamallille ominaisia piirteitä ovat myös avoimuus, asiakaslähtöisyys, läpinäkyvyys ja yhteiskunnallinen vaikuttavuus (Laiho, Grönberg ym., 2011).

Sivulla 9 esitellyn Osterwalderin, 2004 ja Osterwalder & Pigneurin, 2010 liiketoimintamallin canvas-malliin peilattuna yhteiskunnallisen yrityksen liiketoimintamallissa korostuvat alla listatut arvoperustaiset näkökohdat.

Miten? Arvonluontiprosessissa korostuvat tarvelähtöisyys ja vastuullisuus. Henkilöstö osallistuu yrityksen päätöksentekoon ja henkilöstön hyvinvointia pidetään tärkeänä. Liiketoimintaverkostossa korostuu paikallisuus ja lähialueilla tehtävä yhteistyö.

Mitä? Liiketoimintamalli on toimialariippumaton. Tuotteet ja palvelut tuotetaan asiakaslähtöisesti ja vastuullisesti. Tuotteiden ja palveluiden tuotannossa otetaan huomioon yhteiskunnallinen vaikuttavuus esimerkiksi osatyökykyisiä työllistävien vaikutusten kautta.

Kenelle? Yhteiskunnallisen yrityksen liiketoimintamallissa asiakaslähtöisyys on keskiössä. Eri toimialoilla tuotteita ja palveluita tuottavat yhteiskunnalliset yritykset toimivat lähellä asiakasta ja välittömiä sekä välillisiä asiakkaita hyödyttäen. Yhteiskunnallinen yritys voi esimerkiksi tuottaa paikallisia lääkäripalveluita lähellä asiakasta ja kanavoida liiketoiminnan voittoa vammaistyöhön tai vastaavaan yhteiskunnallista hyvää tuottavaan toimintaan välillisille asiakkaille.

Kuinka ansaitaan? Yhteiskunnallisen yrityksen liiketoimintamallille keskeistä on rajoitettu voitonjako. Yritys toimii kilpailluilla markkinoilla ja kanavoit yli puolet liikevoitostaan yhteiskunnallisen tehtävän hoitamiseen. Yrityksen ansaintalogiikan suunnittelussa tämä seikka on tärkeä ottaa huomioon.

Yhteiskunnalliset yritykset vastaavat muuttuvan palvelujärjestelmän tarpeisiin esimerkiksi sosiaali- ja terveysalalla. Muuttuvalla palvelujärjestelmällä tarkoitetaan tässä kontekstissa sitä, että tarvitaan vaikuttavaa ja tehokasta julkisen sektorin, järjestöjen, yritysten ja yksittäisten ihmisten yhteistyötä ja kumppanuutta, sillä julkinen sektori ei enää yksinään pysty ylläpitämään entisen kaltaista suomalaista hyvinvointivaltiota. Käynnissä olevan sote-uudistuksen tavoitteena on turvata ihmisen nopea hoitoon pääsy ja vahvistaa perustason palveluita (STM, 2015). Koska palvelujärjestelmältä vaaditaan parempaa kustannusvaikuttavuutta, tarvitaan uusia ratkaisuja rahoitukseen ja palveluiden järjestämiseen. Luonnollisena kehityksenä tästä seuraa se, että yksityisen sektorin osuus palveluiden tuottajana vahvistuu, monituottajamallit yleistyvät ja kunnallisista palveluista syntyy liikelaitoksia. Yhteiskunnalliset yritykset vahvistavat ja uudistavat tätä arvo- ja palveluketjua ja monimuotoistavat liiketoimintamalleja ja -ekosysteemejä.

4.2 Yhteiskunnallisen yrityksen kriteerit Arvo-liiton mukaan

Yhteiskunnallisten yritysten Arvo-liitto määrittelee yhteiskunnallisen yrityksen kriteerit seuraavasti:

1) yrityksen liiketoiminnan tarkoituksena on edistää jotakin yhteiskunnallista päämäärää

2) yritys toimii markkinoilla ja merkittävä osa sen tuloista tulee palvelu/tavaramyynnistä

3) yritys on riippumaton julkisesta sektorista

4) yritys käyttää voittojaan ensisijaisesti yhteiskunnallisten päämäärien edistämiseksi ja toissijaisesti yrityksen kasvattamiseen

5) yrityksen toiminta pohjautuu eettiseen ohjeistoon, se on läpinäkyvää ja hyvän hallintotavan mukaista

Yhteiskunnalliset yritykset toimivat useilla eri toimialoilla, ja arvioidaan, että Suomessa toimivien yhteiskunnallisten yritysten liikevaihto on yhteensä reilut 400 miljoonaa euroa ja ne työllistävät yli 5000 ihmistä (Nekku-la, 2014).

5 TOIMINTAYMPÄRISTÖ

Euroopan komissio tähtää kehittämään kannustavaa eurooppalaista yhteiskunnallisen yritystoiminnan ekosysteemiä. Tästä eräs keskeinen ilmentymä on komission sosiaalisen liiketoiminnan aloite Social Business Initiative (European Commission, 2011). Jokaisella Euroopan maalla ja maa-kohtaisilla alueilla - esimerkiksi Pohjois-Pohjanmaalla - on omat erityispiirteensä, jotka ovat merkittäviä yhteiskunnallisten yritysten syntymisen ja toiminnan kannalta.

5.1 Yhteiskunnalliset yritykset Euroopassa ja Suomessa

On arvioitu, että yhteiskunnallisten yritysten osuus kaikista Euroopan yrityksistä on nykyisin 10 % ja että ne työllistävät yli 11 miljoonaa työntekijää (Euroopan komissio 26.10.2011). Yhteiskunnallisen yritystoiminnan sektori tunnistetaan pääsääntöisesti kaikissa Euroopan maissa, mutta toiminnan sisällön määrittely riippuu maasta. Erilaisista määritelmistä johtuen yhteiskunnallisten yritysten määrää ei voida Euroopassa luotettavasti tilastoida, mutta tutkimusten mukaan toiminta on kuitenkin kasvussa eurooppalaisella tasolla (Laiho, Grönberg et al, p. 30). Suomessa keskeisiä motiiveja yhteiskunnallisen yritystoiminnan liiketoimintamallin kehittämiseksi ovat julkisen palvelutuotannon uudistuminen ja järjestöjen tarjoaman liiketoiminnan yhtiöittäminen (Pättiniemi & Kostilainen, 2013).

Kuvassa 2 esitellään Arvo-liiton tyypittely yhteiskunnallisista yrityksistä niiden toiminnan luonteen perusteella. Arvo-liitto on vuonna 2014 pe-

rustettu yhteiskunnallisten yritysten etujärjestö, joka edistää eettisesti ja taloudellisesti kestävä liiketoiminnan kehittymistä Suomessa (Arvo-liitto)

YHTEISKUNNALLISET YRITYKSET					
	VOITTOA TAVOITTELEMATON ORGANISAATIO, ei kaupallista toimintaa	VOITTOA TAVOITTELEMATON ORGANISAATIO, jolla kaupallista toimintaa	TUETTU YRITYS, jolla on yhteiskunnallista toimintaa	Yrityksellä on YHTEISKUNNALLINEN TEHTÄVÄ	Yrityksellä on KAUPALLINEN PROFIILI
PÄÄMÄÄRÄ	yhteiskunnallinen	yhteiskunnallinen	yhteiskunnallinen	yhteiskunnallinen	kaupallinen
TOIMINTA	yhteiskunnallista	yhteiskunnallista ja kaupallista	yhteiskunnallista ja kaupallista	yhteiskunnallista ja kaupallista	markkinaehtoinen
KAUPALLINEN TOIMINTA	ei kaupallista toimintaa	jonkin verran	merkittävää	erittäin tärkeää	kriittinen
RESURSSIPERUSTA	tuet, vapaaehtoistyö	1. tuet, vapaaehtoistyö 2. tulot kaupallisesta toiminnasta	1. tulot kaupallisesta toiminnasta 2. tuet, vapaaehtoistyö	tulot kaupallisesta toiminnasta	tulot kaupallisesta toiminnasta
VOITTO	voittoa tavoittelematon	voitto investoidaan oman päämäärän mukaiseen toimintaan	voitto investoidaan oman/muuhun yhteiskunnallisen päämäärän mukaiseen toimintaan	voitto investoidaan oman/muuhun yhteiskunnallisen päämäärän mukaiseen toimintaan	uusinvestoinnit, lahjoitukset

Kuva 2. Yhteiskunnalliset yritykset Arvo-liiton mukaan.

Suomessa institutionalisoituneita yhteiskunnallisen yritystoiminnan muotoja ovat lakiin perustuvat pitkäaikaistyöttömille ja vajaakuntoisille työmahdollisuuksia tarjoavat sosiaaliset yritykset ja yhteiskunnallisen yrityksen liiketoimintamallia noudattavat organisaatiot, jotka voivat hakea Suomalaisen Työn Liiton Yhteiskunnallinen yritys-merkkiä toiminnalleen (Pättiniemi ja Kostilainen, 2013).

5.2 Yhteiskunnallisten yritysten toimintaympäristö Oulun seudulla

Yleisesti Oulun seudun elinkeinorakenteelle on leimallista sen palveluvaltaisuus. Vahvimmin Oulun seutu on erikoistunut elektroniikan valmistukseen, ja lähes yhtä merkittävä erikoistumisalue on koulutus. Edellä mainittujen erikoistumisalueiden lisäksi sosiaali- ja terveyspalveluiden tuottaminen, ra-

kentaminen, kustannustoiminta sekä kemianteollisuus ovat Oulun seudulla merkittävässä roolissa (Business Oulu)

Tällä hetkellä Oulun seudulla toimivista yhteiskunnallisista yrityksistä suurin osa voidaan sijoittaa sosiaali- ja terveyspalveluiden tuottamisen alueelle. Yritysten joukossa on viisi Yhteiskunnallinen yritys-merkin haltijaa, joista Yhteiskunnallinen yrittäjyys Oulun seudulla -projektin aikana on saatu kaksi. Julkaisun kirjoitushetkellä Yhteiskunnallinen yritys-merkin haltijoita ovat: koti- ja hoivapalveluita tuottava Ektakompus Oy, matkailukeskus Syötekeskus Oy, tuulivoimayhtiö Lumituuli Oy, lastensuojeluyritys VillaNuttu Oy, terapiapalveluyritys Mimmin Terapia Oy sekä Caritas-Säätiön omistama Caritas-yhteisö. Huomioitavaa on, että kaikki yhteiskunnalliseksi yrityksiksi toimintaansa luonnehtivat yritykset eivät välttämättä hae Yhteiskunnallinen yritys-merkkiä.

Oulun seutu on yrittäjyysmyönteinen alue, jossa yrittäjyyttä ja yrittäjyyskasvatusta edistetään monin tavoin. Oulussa toimivat mm. yrityshautomot Oulun Yritystakomo ja Business Kitchen sekä peruskoulun kuutosluokkalaisille suunnattu Yrityskylä. Esimerkiksi ICT-teollisuudessa tapahtuneiden rakennemuutosten myötä huippuosaamista halutaan kanavoida uusiksi yrityksiksi ja näin vahvistaa alueen kansainvälisesti kilpailukykyistä elinkeinoelämää ja luoda uusia työpaikkoja. Yhteiskunnallisesti vaikuttavia yrityksiä siis syntyy useille eri toimialoille. Esimerkiksi useat teknologiset innovaatiot voivat merkittävästi parantaa ihmisen elämän laatua. Näistä esimerkkinä mainittakoon Qlu Oy:n kehittämä kuulovammaisten elämänlaatua parantava palvelu, joka yhdistää laadukkaiden äänentoistolaitteiden asennuspalvelut ja loppukäyttäjälle tarjottavan graafisen mallinnuksen parhaasta kuuluvuudesta jossakin tilassa, esimerkiksi konserttisalissa.

Julkisilla hankinnoilla voidaan vahvistaa yksityisen pk-sektorin – mukaan lukien yhteiskunnalliset yritykset – elinvoimaisuutta. Oulun kaupunki on ollut edelläkävijäkuntien joukossa valmistelemassa sosiaalisten kriteerien käyttöä julkisissa hankinnoissa. Vuonna 2008 valmistui ohje sosiaalisten kriteerien käytöstä hankinnoissa, ja Oulussa kriteerit nivottiin hyödyntämään mm. työllisyyden edistämistä. Tähän mennessä toteutuneita pilotteja sosiaalisten kriteerien käytöstä ovat siivouspalveluiden kilpailuttaminen ja rakennusten purku-urakka. (Toim. Vilminko 2014). Sosiaalisten kriteerien käytöllä voidaan kuntatasolla edistää pk-yritysten – näiden joukossa yhteiskunnalliset yritykset – liiketoimintaa ja tarjota lisää työpaikkoja.

6 YHTEISKUNNALLINEN YRITYS -MERKKI

Suomalaisen Työn Liiton Yhteiskunnallinen yritys- merkin avulla yhteiskunnalliset yritykset voivat viestiä yhteiskunnallisesta vaikuttavuudestaan asiakkailleen ja muille sidosryhmilleen. Suomalaisen Työn Liitto voi myöntää merkin hakemuksesta sellaiselle yritykselle, joka täyttää liiton määrittelemät yhteiskunnallisen yrityksen kriteerit.



Kuva 3. Suomalaisen Työn Liiton Yhteiskunnallinen yritys- merkki (Kuva: Suomalaisen Työn Liitto)

6.1 Yhteiskunnallinen yritys -merkin myöntämiskriteerit

Yhteiskunnallinen yritys- merkin myöntämiskriteerit jakautuvat kelpoisuusvaatimukseen ja varsinaisiin myöntämiskriteereihin. Kelpoisuusvaatimukset ovat:

- 1) Yrityksen pääkonttori sijaitsee Suomessa
- 2) Yrityksellä on Y-tunnus
- 3) Yrityksellä on liikevaihtoa vähintään yhdeltä tilikaudelta

Toimikunta voi kuitenkin myöntää merkin tapauskohtaisesti yhdeksi vuodeksi yritykselle, jolla ei ole vielä osoittaa yhden tilikauden liikevaihtoa, jos muut edellytykset täyttyvät. (Suomalaisen Työn Liitto, 2015)

Alla on Suomalaisen Työn Liiton internet-sivuilta lyhennetty kuvaus merkin ensisijaisista myöntämiskriteereistä:

1. Yhteiskunnallisen yrityksen ensisijainen tarkoitus ja tavoite on yhteiskunnallisen hyvän tuottaminen.

Yhteiskunnallisen yrityksen toiminta-ajatus liittyy tietyn yhteiskunnallisen tai ympäristöllisesti kestävä kehityksen tavoitteen toteuttamiseen ja/tai yhteiskunnallisen- tai ympäristöongelman ratkaisemiseen. Yhteiskunnallisen tavoitteen tulisi käydä ilmi yhtiöjärjestyksestä, säännöistä tai vastaavasta asiakirjasta. Muussa tapauksessa yrityksen täytyy esittää toimikunnalle suunnitelma siitä, missä muodossa ja missä aikataulussa (kuitenkin vuoden sisällä hakemuksen jättämisestä) yrityksen yhteiskunnallinen tavoite kirjataan yhtiöjärjestykseen tai sääntöihin.

2. Rajoitettu voitonjako

Yhteiskunnalliset yritykset käyttävät suurimman osan voitostaan toiminta-ajatuksensa mukaisen yhteiskunnallisen hyvän tuottamiseen joko kehittämällä omaa toimintaansa tai lahjoittaen sen toiminta-ajatuksensa mukaisesti. Yrityksen on sijoitettava vähintään 50 % voitostaan toiminta-ajatuksensa mukaiseen yhteiskunnallisen hyvän edistämiseen, oman yhteiskunnallisen hyvän tuottamiskapasiteettinsa kasvattamiseen, järjestö- tai säätiöiden omistamien yritysten tapauksessa takaisin omistajatahon yleishyödyllisen toiminnan kehittämiseen tai paikallisyhteisön kehittämiseen. Voitonjaon rajoittamisen tulisi käydä ilmi yhtiöjärjestyksestä tai säännöistä. Muussa tapauksessa yrityksen täytyy esittää toimikunnalle suunnitelma, missä muodossa ja aikataulussa (kuitenkin vuoden sisällä hakemuksen jättämisestä) rajoitettu voitonjako kirjataan yhtiöjärjestykseen tai sääntöihin.

3. Liiketoiminnan avoimuus ja läpinäkyvyys

Avointen ja läpinäkyvien toimintatapojen noudattaminen tukee yrityksen toiminnan vaikutusten osoittamista ja antaa asiakkaille, rahoittajille sekä muille sidosryhmille mahdollisuuden arvioida itse sen toimintaa. Yhteiskunnallisten yritysten on suositeltavaa alkaa soveltaa yhteiskunnallisten vaikutusten arviointimenetelmiä omaan toimintaansa, jolleivät ne sitä jo tee. Läpinäkyvyyden ja avoimuuden puuttuessa yrityksen toimintakulttuuria, tuotantotapoja tai sen toiminnan vaikutuksia on mahdotonta seurata ja arvioida.

6.2 Merkin hyödyt yritykselle ja sidosryhmille

Nykyään asiakkaat ja muut sidosryhmät ovat entistä kiinnostuneempia yritystoiminnan ja kulutus päätösten ekologisista ja yhteiskunnallisista vaikutuksista. Yhteiskunnallinen yritys-merkin avulla yritys voi viestiä siitä, että se:

- on perustettu ratkomaan ekologisia tai yhteiskunnallisia ongelmia
- käyttää suurimman osan (yli 50 %) voitostaan yhteiskunnallisen tavoitteensa edistämiseen
- yrityksen omistajat ovat sitoutuneet ekologisten tai yhteiskunnallisten tavoitteiden edistämiseen yritystoiminnan avulla. (Suomalaisen Työn Liitto)

6.3 Esimerkki Pohjois-Pohjanmaalla toimivasta Yhteiskunnallinen yritys -merkin haltijasta

Esimerkkiyrityksenä alla on lastensuojeluyritys VillaNuttu Oy, jonka kanssa yhteistyö käynnistyi heti projektin alkuvaiheessa. VillaNuttu Oy:tä käsittelevässä esimerkissä on havainnollisesti avattu yhteiskunnallisille yrityksille keskeisimmät ominaispiirteet ja lukija pääsee paremmin sisään yhteiskunnallisen yrityksen ideologiaan, arvoihin ja liiketoimintaan kuin pelkän teoreettisen kuvaamisen kautta.

Siikajokinen lastensuojelupalveluihin erikoistunut VillaNuttu Oy sai syyskuussa 2014 Yhteiskunnallinen yritys-merkin Suomalaisen Työn Liitolta. Miia Rautio (toiminnanjohtaja) ja Juha Kylli (Hyvinvointi- ja kehityspäällikkö) VillaNutusta kertovat, että yritys on toiminut Siikajoen Paavolassa vuodesta 2004 lähtien. Toiminnan lähtökohtana on ollut yrityksen perustamisesta lähtien vahva arvositoutuneisuus. Yrityksen perustajien Riitta ja He-

lena Häkkilän elämäntilanne ja arvomaailma haastoi heitä tekemään merkittävää ja yhteiskunnallisesti arvokasta työtä lasten parissa. Aito auttamisen halu innosti keskittymään lastensuojelutyöhön. VillaNuttu tarjoaa laadukkaita lastensuojelun sijais- ja avohuollon palveluja sekä perhetyön palveluja.



Kuva 4. VillaNutun iloisia retkeläisiä nuotiolla (Kuva: VillaNuttu Oy)

VillaNutun eli Villiksen pääasiallinen missio on turvata sijoitettujen lasten ja nuorten kasvua ja kehitystä siten, että he voivat aikuistuuksaan aloittaa oman itsenäisen, mielekkään ja vastuullisen elämän. ”Ydintavoite on etsiä tie, jota lapsi ja hänen perheensä ovat valmiita yhdessä kulkemaan. Samalla autamme lasta sopeutumaan yhteiskuntaan ja sen erilaisiin oikeuksiin ja velvollisuuksiin. Erittäin tärkeää on auttaa perheitä arjen sujumisessa. Esimerkiksi Villiksen Nanny-toiminta tarjoaa apua perheen kaaoksen kesyttämässä. Nanny yhdessä perheen kanssa kokoaa, sanoittaa, rajoittaa ja on koordinaattorina, kun tarvitaan järeämpiä aseita perheen arjen tasapainon löytämiseksi. ”Meillä arki on arvokasta” Miia Rautio ja Juha Kylli tiivistävät yrityksen tärkeimmät arvot. ”Arvokkaaseen arkeen kuuluvat vuorovaikutus ja ratkaisukeskeisyys, oikeus tulla kuulluksi ja nähdyksi, yksilöllisyys ja yhteisöllisyys sekä koulutus”, he jatkavat.

Yhteiskunnallinen yritys työllistää 15 henkilöä Siikajoen Paavolassa ja monipuolistaa maanviljelyvoittoista elinkeinorakennetta. Yrityksen toiminnassa käytetään paikallisia palveluita ja halutaan omalla toiminnalla vaikuttaa maaseudun elinvoimaisuuteen. Työssä viihtyminen ja työhyvinvointiin panostaminen on tärkeää.

Työhyvinvointia ylläpidetään mm. tarjoamalla pätevää työnohjausta henkilöstölle, Smartum-liikuntaseteleillä, tarjoamalla työntekijöille ja heidän lapsilleen ratsastustunteja paikallisella ratsastustallilla, ja työntekijöillä on oikeus käyttää myös normaalin työterveyshuollon lisäksi erikoislääkäripalveluita. ”Luottamus työntekijöiden omaan päätöksentekokykyyn lisää työssä viihtyvyyttä ja hyvinvointia”, kiteyttää Miia Rautio.

Villiksessä on myös kaikenkarvaisia kavereita – mm. Uma-koira, Vappukissa ja Antti-vuohi, joita yhdessä kasvatetaan ja hoidetaan. Eläimet ovat luonnostaan sosiaalisia ja terapeuttisia sekä osoittavat rakkauttaan ja kiintymystään hoitajaansa kohtaan ehdoitta. Näin lapsi voi kokea itsensä rakastetuksi ja tarpeelliseksi. Eläinten kouluttamisen ja hoitamisen avulla lapset saavat itselleen myös onnistumisen kokemuksia sekä oppivat kärsivällisyyttä ja johdonmukaisuutta. Muiden yhteiskunnallisten yritysten tapaan yli puolet liiketoiminnan voitosta ohjautuu yhteiskunnallisen tehtävän hoitamiseen – VillaNutun tapauksessa lasten ja nuorten hyvinvointiin sekä perhetyöhön. Tällä hetkellä kehitetään toimintamalleja esimerkiksi sijaisperheiden arkea tukemaan.



Kuva 5. VillaNutun Juha Kylli, Miia Rautio ja Uma-koira (Kuva: VillaNuttu Oy)

Yhteiskunnallinen yritys-merkillä VillaNuttu Oy haluaa tuoda liiketoimintamalliaan läpinäkyvämmäksi ja kertoa, että liiketoiminta on väline tehdä hyvää.

”Olemme suomalainen luomu-yritys, joka tekee laadukasta työtä ja jossa sekä henkilöstöllä että asiakkailla on hyvä olla. Tuntuu hyvältä myös tietää, että verorahat jäävät omalle alueellemme”, tiivistävät Kylli ja Rautio. Kuvat: VillaNuttu Oy

7 KEHITTÄMISEN PAINOPISTEET PROJEKTISSA

7.1 Kohderyhmäkeskeinen viestintä ja osallistaminen

Projektin alkuvaiheessa kutsuttiin joukko kohderyhmiin kuuluvia henkilöitä ideoimaan ja suunnittelemaan sitä, miten eri kohderyhmiä kannattaa teeman merkeissä lähestyä ja millaisia ideoita heillä olisi projektin palveluiksi ja tuotteiksi. Järjestettiin ideointityöpaja, johon osallistui opiskelijoiden, yritysten, yritysneuvojien ja yhteisötoimijoiden edustajia.

Ideointityöpajan antia on hyödynnetty projektin toimenpiteiden, palveluiden ja tuotteiden suunnittelussa koko projektin matkan ajan. Viimeisin ideointityöpajan tuloksena syntyneistä ideoista jalostui sosiaalisessa mediasa toimivaksi leikkimieliseksi yrittäjätetiksi, jonka avulla kuka tahansa voi löytää oman yhteiskunnallisen yrittäjäprofiilinsa ja saa samalla pienen annoksen tietoa siitä, mitä yhteiskunnallinen yritystoiminta on.

7.2 Yhteiskunnallisen yritystoiminnan näkyvyyden ja tunnettuuden edistäminen

Yhteiskunnallinen yrittäjyys käsitteenä ja Yhteiskunnallinen yritys-merkki ovat olleet Pohjois-Pohjanmaalla kohtalaisen tuntemattomia suurelle yleisölle, vaikkakin alueella on useita yhteiskunnallisesti merkittäviä toimijoita. Valtakunnalliset ja alueelliset yhteiskunnalliset yritykset sekä Suomalaisen Työn Liiton Yhteiskunnallinen yritys-merkki ovat olleet tärkeä lähtö-

kohta viestinnän suunnittelulle ja antaneet kipinää siihen, mitä, kenelle ja miten viestintää tehdään.

Tärkeimmiksi viestintäkanaviksi projektin aikana ovat nousseet seminaarit ja muut projektissa järjestetyt tapahtumat, yhteistyökumppaneiden tapahtumat, tapaamiset yrittäjien kanssa, sosiaalinen media, yhteistyökumppaniverkosto, projektille perustetut verkkosivut sekä lehtiartikkelit. Projektin aikana on tavoitettu yhteensä 116 yritys- ja kolmannen sektorin toimijaa. Yritysten lisäksi on ollut erittäin tärkeä tavoittaa myös kolmannen sektorin toimijoita (yhdistyksiä, säätiöitä, osuuskuntia), jotka usein omistavat tai perustavat yhteiskunnallisia yrityksiä. Näistä valtakunnallisesti tunnettuina esimerkkinä mainittakoon Lastenpäivän säätiön omistama Linnanmäki.

Koska kohderyhmät ovat sisältäneet yrittäjiä, yritysten, yhdistysten ja yhteisöjen edustajia, opiskelijoita, julkisorganisaatioiden henkilöstöä, yritysneuvoja, korkeakoulujen henkilöstöä, on viestintää differentioitu ja pyritty suosimaan vuorovaikutteisia viestinnän keinoja mieluummin kuin pelkkää passiivista informaation jakamista. Projektin alkuvaiheessa järjestettiin työpaja, johon kokoontui eri kohderyhmien edustajia ideoimaan sitä, miten teemaa kannattaisi lähteä alueellisesti edistämään ja kutsua mukaan niitä tahoja, jotka oman toimintansa kautta voivat vaikuttaa yhteiskunnallisen yrittäjyyden tunnettuuden toteutumiseen eri tavoin.

Monet Pohjois-Pohjanmaalla toimivat yritykset ja kolmannen sektorin toimijat tunnistavat toiminnassaan yhteiskunnallisen yrityksen ominaispiirteitä. Projektin aikana toteutuneet tapaamiset yrittäjien kanssa ovat olleet puolin ja toisin oivalluksia herättäviä. Useat pk-yrittäjät ovat todenneet, että yksi tai useampi yhteiskunnallisen yrityksen ominaispiirteistä toteutuu yrityksen toiminnassa. Kohtaamiset yrittäjien tai yritysten edustajien kanssa ovat avanneet viestintään uusia näkökulmia ja oivalluksia siitä, miten monipuolisesti yhteiskunnallisen hyvän tekeminen voi käytännössä toteutua. Erityisen ilahduttavaa on yritystoimintaa suunnittelevien ja start-up yrittäjien kiinnostus yhteiskunnallista vaikuttavuutta kohtaan.

Monet Pohjois-Pohjanmaalla toimivat yhteisöt mukaan lukien Oulun Diakonissalaitos, Vuolle settlementti ry, Nuorten Ystävät ry, Caritas Säätiö jne. tekevät yhteiskunnallista hyvää omalla alueellaan ja kanavoivat liiketoiminnastaan saatavaa voittoa yhteiskunnallisen tavoitteensa edistämiseen. Lisäksi Leader-ryhmät edistävät lähialueen taloutta kestävästi kehittävää ja yhteiskunnallisesti vaikuttavaa maaseudun yritystoimintaa.

7.3 Materiaalia ja valmennusta yhteiskunnalliseen yrittäjyyteen

Projektin aikana on tuotettu Monta polkua yhteiskunnalliseen yrittämiseen -niminen julkaisu, joka on saatavana sekä painettuna että sähköisenä versiona. Julkaisun keskeinen tehtävä on tehdä tunnetuksi yhteiskunnallisen yrittäjyyden peruskäsitteet ja elementit, ja sitä voidaan käyttää esimerkiksi yritysneuvonnassa tai opetusmateriaalina. Julkaisussa on kiinnitetty erityistä huomiota helppolukuisuuteen ja havainnollisuuteen ja siihen, että se olisi helposti lähestyttävä eri-ikäisille lukijoille.

Diakin Johtaminen ja palvelujärjestelmät osaamisalueeseen kuuluvan yhteiskunnallisen yrittäjyyden kärkiosaamisen kehittämisen myötä opiskelijoille on laadittu verkko-oppimismateriaali yhteiskunnallisesta yrittäjyydestä osaksi yrittäjyys- ja projektitoiminnan opintokokonaisuutta ja pilotoitu valmennusta teemaan monimuoto-opetuksena. Pilotoinnista saatujen hyvien kokemusten perusteella uudet materiaalit on nyt jalkautettu osaksi Diakin yrittäjyys- ja projektitoiminnan opintoja valtakunnallisesti.

Sen lisäksi, että yrittäjyyden opintoihin tuodaan vahvasti arvosidonnainen perspektiivi, opiskelijat oppivat miettimään yhteiskunnallista vaikuttamista oman ja ryhmän toiminnan kautta. Valmennusta teemaan on toteutettu Diakissa myös käytännön toiminnan kautta. Opiskelijat ovat ideoineet, suunnitelleet ja toteuttaneet yhteiskunnalliseen yrittäjyyteen liittyviä tapahtumia yhdessä projektihenkilöstön kanssa ja osallistuneet niihin. Eräs opiskelija kommentoi seuraavasti: “Jos yrittäjyyttä opetettaisiin sote-alan opiskelijoille yhteiskunnallisen yrittäjyyden näkökulmasta, niin yhä useampi sote-alan opiskelija kiinnostuisi yrittämisestä.”

7.4 Yhteiskunnallinen yrittäjyys -aiheinen liikeideakilpailu

Keväällä 2014 toteutettiin Yhteiskunnallinen yrittäjyys -teemainen liikeideakilpailu, johon kutsuttiin osallistumaan Pohjois-Pohjanmaalla toimivien korkeakoulujen opiskelijoita. Tavoitteena oli viestiä yhteiskunnallisesta yrittäjyydestä korkeakouluopiskelijoille, kartoittaa heidän kiinnostustaan yritys-

toiminnan yhteiskunnallista vaikuttavuutta kohtaan sekä kerätä oivaltavia, yhteiskunnallisesti vaikuttavia ja toteuttamiskelpoisia liikeideoita.

Kilpailun tuomaristoon pyydettiin Suomalaisen Työn Liiton edustaja, Pohjois-Pohjanmaan Liiton edustaja, Oulun kaupungin edustaja sekä yksi Diakonia-ammattikorkeakoulun opiskelija. Kilpailuvastauksia tuli yhteensä 26. Kilpailuvastauksina saadut liikeideat olivat tasoltaan laadukkaita ja ne vaihtelivat uusiutuvan energian tuotannosta syrjäytymisen ehkäisyyn. Taulukossa 2 esitetään kolme parasta palkittua yhteiskunnallisesti vaikuttavaa liikeidea.

Taulukko 2. Yhteiskunnallinen yrittäjyys- aiheisen liikeideakilpailun kärkikolmikko.

Liikeidean nimi	Liikeidea	Tekijä	Tuomariston perustelu
Yksityinen päiväkotipäiväkotituulentupa	Ekologinen päiväkoti tarjoaa päivähoitoa kestävästi kehittyksen periaatteilla. Toiminnassa korostuu Reilu kauppa, kierrätys, lähiruoka ja itse tekeminen. Yritys takaa työtä lähialueelle ja hyödyntää lähiseudun palveluja	Marika Hongisto, Diak	Vastuullinen ja tärkeä liikeidea, sillä asennekasvatus alkaa jo päiväkodista. Huomioi ekologisuuden, lähiyhteisöt ja työllisyyden. Ansaintaloggiikka kunnossa.
Lihasteekki	Yritys tarjoaa terveysliikuntapalveluita moniammatillisen työryhmän tuella vartuneille työkäisille sekä kuntoutujille. Edistää ihmisten toimintakykyä sekä ennaltaehkäisee työperäisiä tuki- ja liikuntaelinsairauksia. Toiminta vaikuttaa positiivisesti työssä ja arjessa jaksamiseen.	Erika Moilanen, Oulun ammattikorkeakoulu	Loistava tapa pitää työntekijät kunnossa. Työntekijöihin ja työympäristöön satsaaminen on aina työnantajalle takaisin päin, ennemmin tai myöhemmin. Osuu ikääntyvän väestön haasteeseen ja yhdistää monta palvelua.
Elämystä elämään	Yritys tuottaa elämyksellisiä palveluita erilaisille ryhmille, kuten päiväkotilapsille, koululaisille, vammaisille ja vähävaraisten perheiden lapsille. Yritys järjestää liikunnallisia ja taiteellisia luontoseikkailuja. Palveluita ostetaan paikallisilta yrittäjiltä.	Mirka Kaasinen, Oulun ammattikorkeakoulu	Liikeidea kantaa vastuuta lähiyhteisöstä ja yksilöistä. Liikuteltava, tästä saisi bisnestä pienillä varioinneilla. Elämysten tarjoaminen on tärkeää hektisessä elämässä.

Kilpailuun osallistujille on myös tarjottu liikeidean sparrausmahdollisuutta projektin aikana yhteiskunnallisesti vaikuttavan nuoren yrittäjyyden tukemiseksi. Liikeideakilpailun avulla tavoitteemme oli tavoittaa myös alueel-

la opiskelevat kansainväliset korkeakouluopiskelijat, mutta siinä emme tällä kertaa onnistuneet.

Ideakilpailua voidaan jatkojalostaa siten, että markkinointivaiheeseen liitetään enemmän henkilökohtaista markkinointia, otetaan kansainvälisyysperspektiivi paremmin huomioon jo suunnitteluvaiheessa ja keskustellaan korkeakoulujen henkilöstön mahdollisuudesta käyttää esimerkiksi opetuksen varattua tuntiresurssia ideoiden synnyttämiseen.

7.5 Kysely yhteiskunnallinen yrittäjyys-teeman tuntemuksesta Pohjois-Pohjanmaan korkeakouluopiskelijoille

Syyskuussa 2014 toteutettiin sähköinen webropol-kysely, jossa haluttiin karvoittaa seuraavia seikkoja:

- Minkä verran korkeakouluopiskelijat tietävät yhteiskunnallisesta yrittäjyydestä?
- Mistä korkeakouluopiskelijat ovat saaneet tietoa yhteiskunnallisesta yrittäjyydestä?
- Sisältyykö opiskeluun yhteiskunnallisen yrittäjyyden opintoja?
- Mitkä teemaan liittyvät aihealueet kiinnostavat korkeakouluopiskelijoita?
- Kiinnostaako yrittäjyys korkeakouluopiskelijoita?

Kyselyyn vastasi yhteensä 134 korkeakouluopiskelijaa Diakista, Oulun ammattikorkeakoulusta ja Oulun yliopistosta.

Vastausten perusteella opiskelijat ovat kiinnostuneita erityisesti seuraavista teemaan liittyvistä aihealueista:

- henkilöstön työhyvinvointi (57 % vastaajista),
- yhteiskunnallisen hyvän tuottaminen (50 % vastaajista),
- vastuullisuus (49 % vastaajista) sekä
- ympäristö- ja terveyshaittojen minimointi (49 % vastaajista).

Vastanneista 41 % oli saanut tietoa yhteiskunnallisesta yrittäjyydestä nykyisten opintojen kautta, 7 % työelämästä, 19 % Yhteiskunnallinen yrittäjyys Oulun seudulla -projektin kautta ja 33 % jostain muualta esim. kave-reilta tai mediasta. Tiedottamiselle ja teeman opintoihin sisällyttämiselle on

tarvetta, sillä tässä vaiheessa vain 13 % opiskelijoista vastasi, että opintoihin kuuluu yhteiskunnallinen yrittäjyys-opintoja.

Koska kyselyn otos on pieni, on hankala vetää luotettavia johtopäätöksiä. Yleisesti voidaan kuitenkin todeta, että yhteiskunnallisen yrittämisen keskeisimmät piirteet kiinnostavat opiskelijoita ja yrittäjyysopintoihin kannattaa sisällyttää osioita henkilöstön työhyvinvoinnista, yhteiskunnallisen hyvän tuottamisesta, vastuullisuudesta sekä ympäristö- ja terveyshaittojen minimoinnista.

7.6 Yhteiskunnallinen yrittäjyys -teemaisen TKI-yhteistyön alueellinen kehittäminen projektin aikana

Projektin aikana on kokoonnuttu FinSERN:in, Oulun ammattikorkeakoulun, Oulun kaupungin työllisyyspalveluiden sekä Oulun yliopiston Martti Ahtisaari Instituutin edustajien kanssa pohtimaan toimenpiteitä teemaan liittyvän TKI-toiminnan alueelliseen jalkauttamiseen ja kehittäminen. On havaittu, että toimijoilla on jo olemassa teemaan liittyviä opetuksen ja tutkimuksen juonteita. Kappaleissa 7.6.1 – 7.6.5 esitellään TKI-yhteistyöhön osallistuneet toimijat ja kappaleessa 7.6.6 vedetään yhteen TKI-yhteistyön tuloksena syntyneet hedelmät.

7.6.1 *FinSERN*

Yhteiskunnallisen yritystoiminnan tutkimusverkosto FinSERN (Finnish Social Enterprise Research Network) kokoaa yhteen ja viestii kansainvälisestä ja kotimaisesta tutkimustiedosta, ylläpitää suhteita alan tutkijoihin ja tutkimusverkostoihin maailmalla sekä kartoittaa rahoitusmahdollisuuksia alan tutkimukseen.

FinSERN järjestää myös vuosittain kilpailun yhteiskunnallista yritystoimintaa käsitteleville opinnäytetöille. Kilpailun tarkoituksena on motivoida korkeakouluopiskelijoita yhteiskunnallista yritystoimintaa käsittelevän tutkimuksen pariin, parantaa yhteiskunnallisen yritystoiminnan tunnettavuutta ja levittää tietoa teemaan liittyvistä tutkimustuloksista.

Projektin aikana FinSERN:in toiminta on tullut tunnetummaksi Oulun seudulla tki-yhteistyön ja yhteiskunnallisen yritystoiminnan alueellisen tutkimuspäivän tuloksena.

7.6.2 *Oulun ammattikorkeakoulu*

Oulun ammattikorkeakoulu (OAMK) kehittää uutta yritystoimintaa ja tukee sen uudistumista. Käytännössä yrittäjyyden kehittäminen suuntautuu seuraaviin painopisteisiin:

- Yrittäjyyskoulutuksen kehittäminen järjestämällä yrittäjyysopintojaksoja sekä yritysideoiden edistäminen yrityshautomossa.
- Työelämäyhteistyö erityisesti pk-yritysten kanssa.
- Uuden liiketoiminnan synnyttämiseen liittyvän innovaatiotoiminnan kehittäminen ja tukeminen

OAMK on toinen päätoteuttaja korkeakoulujen kasvuyrittäjyyskeskuksessa Business Kitchenissa. Olemassa olevat rakenteet tarjoavat hyvän kasvualueen myös yhteiskunnallisten yritysten syntymiselle ja kehittämiselle. OAMK on laatinut toimenpideohjelman kestävä kehityksen huomioimiselle opetuksessa sekä tki-työssä, ja opiskelijoille on tarjolla green thinking-opintojakso. OAMK:n edustajat liiketalouden ja sosiaali- ja terveysalan yksiköistä ovat osallistuneet aktiivisesti tki-yhteistyöhön ja välittäneet tietoa ja materiaaleja omien organisaatioidensa sisällä.

7.6.3 *Oulun kaupungin työllisyyden edistämisen hallinto ja kehittäminen*

Työllisyyden edistämiseen liittyvät palvelut tuotetaan yhteistyössä Oulun kaupungin hyvinvointi-, kulttuuri- ja sivistys- yhdyskunta- ja ympäristöpalveluiden, liikelaitosten, viranomaistahojen, yksityissektorin sekä kolmannen sektorin toimijoiden kanssa. Oulun kaupunki sekä sen 13 asukas yhdistystä omistavat yhteiskunnallisen yrityksen, Ektakompus Oy:n.

Oulun kaupungilla on käynnissä useita työllisyysprojekteja ja oman projektitoiminnan lisäksi se rahoittaa ja toimii yhteistyökumppanina useissa muiden organisaatioiden toteuttamissa työllisyyden hoitoon tähtäävissä projekteissa.

Oulun kaupungin toteuttama projektissa nimeltään Vastuulliset hankinnat työllisyyttä ja kestäväää kehitystä edistämässä on tehnyt läheistä yhteistyötä Yhteiskunnallinen yrittäjyys Oulun seudulla -projektin kanssa. Oulussa on tehty kehittämistyötä erilaisten vastuullisten näkökohtien kehittämiseksi jo pitkään. Vastuullisten hankintakäytäntöjen kehittämällä onkin suuri vaikutus yhteiskunnallisen yritystoiminnan toimintaedellytysten luomiselle ja kehittymiselle, sillä useat yhteiskunnalliset yritykset nostavat keskeiseksi yhteiskunnallisen vaikuttamisen kärjeksi nimenomaan työllistämisenäkökohdat.

7.6.4 Oulun yliopisto, Martti Ahtisaari Instituutti

Martti Ahtisaari Instituutti (MAI) on Oulun yliopiston kauppakorkeakoulun yhteydessä toimiva vuonna 2008 perustettu tutkimus- ja koulutusyksikkö. Toiminta painottuu kestävään ja vastuullisen liiketoiminnan haasteisiin ja globaalin talouden ja markkinoiden toimintaan. Instituutti vastaa myös Liikkeenjohdon Executive-koulutuksesta ja lyhytkestoisesta liikkeenjohdon koulutuksesta. MAI on aktiivisesti mukana kansainvälisessä Globally Responsible Leadership Initiative-verkostossa (GRLI), joka tähtää kehittämään kansainvälisesti vastuullisia johtamis- ja liike-elämän käytäntöjä.

Oulun yliopisto on toinen kasvuyrittäjyyskeskus Business Kitchenin päätoteuttajista. Oulun yliopisto myös jatkossa integroi vahvemmin yrittäjyyttä osaksi kaikkea toimintaansa, ja lähtölaukauksena tähän toimii Yrittäjyyden teemavuosi 2015.

MAI:n johtaja Veikko Seppänen kirjoittaa Yhteiskunnallinen yritystoiminta voi olla tuloksekasta -artikkelissaan seuraavaa: ”Onko tämä kaikki bisnestä vai hyväntekeväisyyttä vai jotain siltä väliltä ja onko tuollaista väliä edes olemassa? Tutkijana voinen vastata, että juuri sitä kannattaa selvittää. Liiketoiminnan ja hyvinvoinnin tai yleisemmin yhteiskunnan tarvitsemien palveluiden jako kahteen, samoin kuin yritysten ja ei-yritysten selvä pesäero näyttäisi kuitenkin olevan enemmän menneisyyttä kuin tätä päivää tai tulevaisuutta.” (Seppänen, 2015)

MAI on osallistunut aktiivisesti yhteiskunnalliseen yritystoimintaan liittyvään alueelliseen TKI-yhteistyöhön ja jakanut tietoa ja materiaaleja omassa organisaatiossaan sekä rakentanut siltoja MAI:n ja FinSERN:in tutkimustoiminnan välille.

7.6.5 Diak

Diak on ollut jo pitkään aktiivisesti edistämässä yhteiskunnallisen yritystoiminnan tutkimus- ja kehittämistoimintaa valtakunnallisesti. Tutkimus- ja kehittämistoiminta on konkretisoitunut mm. Etelä-Suomessa toteutetun Yhteiskunnallisten yritysten Living Lab -projektin (2010 – 2013) kautta ja Etelä-Savoon painottuneen Yhteiskunnallinen yrittäjyys Etelä-Savossa -projektin (2012 – 2014) kautta. Yhteiskunnallinen yrittäjyys Oulun seudulla -projekti (2013 – 2015) on osaltaan jatkanut ja täydentänyt muualla Suomessa toteutettuja ponnistuksia yhteiskunnallisen yrittäjyyden tunnetuksi tekemisessä ja alueellisten toimintaedellytysten luomisessa.

Yhteiskunnallinen yritystoiminta peilautuu Diakin arvoihin ja visioon, joissa painottuvat kristillinen lähimmäisenrakkaus, sosiaalinen oikeudenmukaisuus, eettisyys sekä osallisuuden ja hyvinvoinnin vahvistaminen.

Yhteiskunnallinen yrittäjyys on nostettu osaksi Diakin kärkiosaamisen kehittämisen tarjotinta, ja Diakin yrittäjyysopintoihin on sisällytetty vahvasti yhteiskunnallisen yritystoiminnan näkökulma.

7.6.6 Projektin TKI-yhteistyön hedelmät

Yhteistyön tuloksena järjestettiin ensimmäinen Oulun seudun toimijat yhteen kokoava yhteiskunnallisen yritystoiminnan tutkimuspäivä 17.9.2014. Tilaisuudessa kuultiin ajankohtaisia tuloksia teemaan liittyvästä tutkimus- ja kehittämistyöstä. Tutkimuspäivän esityksissä käsiteltiin Diakin yhteiskunnallisesti vaikuttavaa valtakunnallista tki-toimintaa, yhteiskunnallisten yritysten syntymekanismia, valmentavaa johtamista työhyvinvoinnin edistäjänä, yhteiskuntavastuun tuomaa kilpailukykyä, vastuullista johtamista, yhteiskunnallisten yritysten tutkimusverkosto FinSERN:iä sekä Business Kitchenia uutta liiketoimintaa tuottavana, avoimena innovaatioympäristönä. Esitysten ja työpajatyöskentelyn tulosten perusteella on hyvä jatkaa yhteistyömuotojen ja teemaan liittyvien tutkimusaiheiden jalostamista pidemmän tähtäimen tutkimusyhteistyön kehittämiseksi.

Yhteiskunnallisen yritystoiminnan tutkimus- ja kehittämistyön parissa vaikuttaa myös useampi kansainvälinen verkosto ja toimija. Esimerkkinä yhteiskunnallisen yritystoiminnan kansainvälisestä tutkimusverkostosta mainittakoon EMES, joka mm. järjestää ja organisoii teemaan liittyviä konferensseja

ja muita tapahtumia Euroopan laajuisesti. Seuraavana etappina voitaisiinkin hahmottaa tiiviimpi integroituminen osaksi yhteiseurooppalaista tutkimus- ja kehittämissyhteistyötä ja kotimaisen tutkimusekosysteemin vahvistaminen.

7.7 Sosiaalisen median hyödyntäminen projektissa

Projektin viestinnässä ja yhteiskunnallisen yrittäjyyden näkyväksi tekemisessä on hyödynnetty sosiaalista mediaa siten, että projektin alkuvaiheessa luotiin facebook-sivusto, johon on päivitetty teemaan liittyviä ajankohtaisia uutisia ja tietoa tapahtumista. Alkuvaiheessa järjestetyssä ideointityöpajassa esitettiin, että teemaa kannattaisi lähestyä osittain myös hieman humoristisella tavalla yrittäjätestin muodossa. Erilaisia yrittäjätestejä toki jo löytyi aiemminkin verkosta, mutta yhtään yhteiskunnalliseen yrittäjyyteen painotuvaa ei ollut vielä aikaisemmin olemassa.

Projektin loppuvaiheessa ideoitiin, konseptoitiin, käsikirjoitettiin, visualisoitiin ja tuotettiin yhteiskunnalliseen yrittämiseen painottunut facebook-testi, jonka pääasiallinen tehtävä oli tehdä yhteiskunnallista yrittäjyyttä ja Yhteiskunnallinen yritys-merkkiä tutuksi leikkimielisellä tavalla. Testin aikana käyttäjä vastasi erilaisiin kysymyksiin ja tulokseksi hän sai yhteiskunnallisen yrittäjän profiilin hauskaasti visualisoituna.



Kuva 6. Testin hahmot Mari Massi, Heikki Hoiva, Eero Ekologinen, Liisa Luova ja Taito Tomera

Testin tekemisen jälkeen käyttäjällä on mahdollisuus navigoida muille sivustoille saamaan lisätietoa yhteiskunnallisesta yrittämisestä ja Yhteiskunnallinen yritys-merkistä. Testin hyödyntämisestä saadun kokemuksen perusteella voidaan suositella tämän tyyppisten testien tai muiden sosiaalisen median sisältöjen hyödyntämistä erilaisten teemojen tunnetuksi ja näkyväk-

si tekemisessä. Testin julkaisemisen jälkeen facebook-sivuston liikenne on lisääntynyt, tykkääjiä on tullut lisää ja yhä useampi käyttäjä on saanut pienen annoksen tietoa yhteiskunnallisesta yrittämisestä.

7.8 Yhteiskunnallisen yritystoiminnan rahoitusmahdollisuuksien selkiyttäminen projektin aikana

Yhteiskunnalliset yritykset voivat hakea toiminnalleen rahoitusta ja tukia samoista kanavista kuin mitkä tahansa muutkin yritykset. Sitra on ollut kehittämässä yhteiskunnallisia yrityksiä rahoittavan rahaston toimintamallia ja selvittänyt toiminnan edellytyksiä yhteistyökumppaneiden kanssa (Sitra). Toistaiseksi yhteiskunnallisille yrityksille suunnattua erityistä kansallista rahastoa ei ole olemassa.

Euroopan komission sosiaalisen liiketoiminnan aloitteessa SBI:ssä (Social Business Initiative) nostetaan esille yhteiskunnallisten yritysten rahoituskyvykset eurooppalaisessa kontekstissa (Euroopan komissio, p. 6 – 8). Euroopan talous- ja sosiaalikomitea hyväksyi vuonna 2012 ehdotuksen eurooppalaisista yhteiskunnalliseen yrittäjyyteen erikoistuneista rahastoista (Euroopan talous- ja sosiaalikomitea, p.1). Euroopan parlamentti ja neuvosto ovat antaneet asetuksen 346/2013 eurooppalaisista yhteiskunnalliseen yrittäjyyteen erikoistuneista rahastoista, jossa mainitaan mm. seuraavasti: ”Vaatimukset täyttävän yhteiskunnalliseen yrittäjyyteen erikoistuneen rahaston olisi ensivaiheessa oltava sijoittautunut unioniin, jotta se voi käyttää tässä asetuksessa vahvistettua nimitystä ”EuSEF” (Euroopan parlamentti ja neuvosto, p. 20). EuSEF rahastot sijoittavat kohteisiin, joilla on positiivisia vaikutuksia yhteiskuntaan ja ihmisiin. Näistä sijoituskohteista voidaan puhua myös ns. kärsivällisinä sijoituksina, koska niiden tavoitteena on tuottaa mieluummin yhteiskunnallisia vaikutuksia kuin nopeita taloudellisia voittoja.

Suomalaisessa kontekstissa Sitra tekee kehittämistyötä vaikuttavuusinvestoinnin (impact investing) toimintamallin tuomiseksi Suomeen. Vaikuttavuussijoittaminen on keino lisätä julkisen ja yksityisen sektorin sekä järjestöjen välistä yhteistyötä suuntaamalla yksityistä pääomaa hyvinvointia edistäviin toimiin. (Sitra)

Varsinaisten rahoitusinstrumenttien rinnalle on myös Suomessa alkanut kehittyä joukkorahoittamisen kulttuuri. Tällä hetkellä ehkä merkittävin joukkorahoitettu yksittäinen hanke on Uuden Lastensairaalan rakennusprojek-

ti, mutta myös useat aloittavat yritykset ovat saaneet rahoitusta joukkorahoituskanavien avulla. Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunnon mukaan Euroopassa kerättiin vuonna 2012 noin 735 miljoonaa euroa erilaisilla joukkorahoitusmuodoilla. Joukkorahoitus voikin olla hyvä kanava yhteiskunnallisten yritysten toiminnan rahoittamiseksi.

8 TULOKSET JA POHDINTA

Kehittämistyön aikana on otettu tärkeitä, konkreettisia askelia yhteiskunnallisen yritystoiminnan edellytysten luomiselle ja kehittämiselle Oulun seudulla. Verrattuna lähtötilanteeseen on teeman edistämässä päästy useita askelia tai jopa harppaus eteenpäin kappaleessa 7 esitettyjen toiminnan painopisteiden avulla.

Tulokset teemaan liittyvästä kiinnostuksesta ovat lupaavia jatkokehittämisen kannalta. Tavoitetuista 116 yrityksestä ja kolmannen sektorin toimijasta suurin osa suhtautui aiheeseen positiivisesti. Projektin aikana Suomalaisen Työn Liiton Yhteiskunnallinen yritys- merkin hakivat ja saivat Villan Nuttu Oy ja Mimmin Terapia Oy. Hieman projektin päättymisen jälkeen myös Caritas-Säätiön Caritas Lääkärit Oy ja Caritas Palvelut liittyivät Yhteiskunnallinen yritys- merkin käyttäjiin. Merkin hakemisesta kiinnostuneita yrityksiä oli enemmänkin, mutta merkin myöntämisen kriteerit eivät vielä täyttyneet start up -yritysten kohdalla.

Diakin, FinSERN:in, Oulun ammattikorkeakoulun sosiaali- ja terveystieteiden yksikön, Oulun kaupungin ja Oulun yliopiston Martti Ahtisaari Instituutin välille virisi hyvä vuoropuhelu ja kehittämissyhteistyö yhteiskunnallisen yrittämisen ympärille. Tästä konkreettisena esimerkkinä toimii yhteistyössä järjestetty yhteiskunnallisen yritystoiminnan tutkimuspäivä, joka osoitti, että teemaan liittyvää tutkimus- ja kehittämistyötä tehdään Oulun seudulla ja siihen on myös yleisöllä kiinnostusta.

Projektissa järjestetyssä liikeideakilpailussa alueen korkeakouluopiskelijat tuottivat yhteiskunnallisesti vaikuttavia liikeideoita, ja teemaa nostettiin esille yrittäjyysopinnoissa. Opiskelijoissa on merkittävä voimavara poten-

tiaalisina yrittäjinä, yhteiskunnallisina vaikuttajina ja oman alueensa kestävä kehityksen säilyttäjinä.

Vaikka projektissa saavutettiin konkreettisia, näkyviä ja pidemmälle vaikuttavia tuloksia, niin kehittämistyölle on edelleen tarvetta Oulun seudulla, Pohjois-Pohjanmaalla ja laajemmin koko Pohjois-Suomessa. Mittavien elinkeinoelämän ja palvelurakenteiden muutosten myötä Pohjois-Pohjanmaalla riittää ratkottavia asioita ja tarvitaan uudentyyppisiä sosiaalisista innovaatioista kumpuavia käyttäjälähtöisiä palvelumalleja ja yrityksiä, jotka osaltaan vastaavat muun muassa alueen työllistämistarpeisiin tai palveluiden saatavuuteen harvaan asutuilla alueilla. Ilahduttavaa on se, että nuoret ja uusia yrityksiä perustavat/perustaneet nuoret yrittäjät ovat usein lähtökohtaisesti kiinnostuneita liiketoiminnan vaikutuksista ihmiseen ja ympäristöön. Nuorten yrittäjien sukupolvi on kasvanut ympäristöön, jossa työllistyminen opintojen päätteeksi ei ole enää itsestään selvyys, ja jossa puhtaana ilman ja luonnon vaaliminen vaatii toimenpiteitä, yltiöpäinen kuluttaminen on ”out” ja kestävyys ”in”. Vaikka rinnakkain Diakissa käynnissä olleissa Etelä-Savon ja Oulun seudun kehittämissuunnitelmissa on useita eroavaisuuksia toiminnan luonteen ja suuntaamisen suhteen, päädyimme kahden yhteiseen johtopäätökseen ja kehittämissuunnitelmaan:

1) Yhteiskunnallisten yritysten potentiaali palvelujärjestelmän kehittäjinä ja uudistajina

Olisi tavoiteltavaa muodostaa uudenlaisia kehittämiskumppanuuksia kuntien, yhteiskunnallisten yritysten ja muiden tärkeimpien sidosryhmien kanssa palvelujärjestelmän kehittämiseksi ja uudistamiseksi niin, että pystytään takaamaan myös kaikkein heikoimmassa asemassa olevien ihmisten osallisuus. Yhteistä Etelä-Savon ja Pohjois-Pohjanmaan maakunnille ovat muun muassa pitkät välimatkat pienistä kunnista palvelujen ääreen. Esimerkiksi Oulun kaupunkiin kuuluvan Yli-Iin kylän keskusta on 47 kilometrin päässä Oulusta. Lisäksi palvelujärjestelmän kehittämisessä mm. julkisilla hankinnoilla on merkittävä rooli, sillä julkiset hankinnat osaltaan voivat kehittää tilaajaympäristöä suotuisammaksi yhteiskunnalliselle yrittämiselle.

Kehittämisen ja uudistamisen myötä pystytään kohdentamaan resursseja paremmin ja sujuvoittamaan palveluiden käyttäjien palvelupolkuja kustannustehokkaasti myös niin sanotuilla reuna-alueilla. Uudistuvien kuntien johtaminen on väline entistä aktiivisempaan paikallisen verkostoyhteistyön

edistämiseen (Kivelä 2014). Yhteiskunnallisilla yrityksillä voisi olla merkittävä rooli esimerkiksi sellaisten palveluiden tuotannossa, joita tällä hetkellä ei ole toivotussa muodossa olemassa.

2) Sosiaalisten innovaatioiden mahdollisuudet osallisuuden vahvistamisessa

Sosiaaliset innovaatiot tarkoittavat myönteisesti ihmisten elämään vaikuttavia käytännön keksintöjä, jotka vastaavat heidän sosiaalisiin tarpeisiinsa. Sosiaalisten innovaatioiden avulla voidaan vahvistaa kansalaisyhteiskuntaa, osallisuutta sekä vaikuttamista ja uudistaa palveluekosysteemiä. (Wikipedia)

Sosiaaliset innovaatiot tarjoavat mielenkiintoisen kehittämis- ja tutkimuskohteen yhteiskunnallisten yritysten näkökulmasta sekä laajemmassa kontekstissa. Kasvavan alueellisen, kansallisen ja kansainvälisen eriarvoisuuden haasteiden johdosta tarvitaan sosiaalisia innovaatioita ja yhteiskunnallisia yrityksiä vastaamaan osallisuuden vahvistamiseen ja ylisukupolvisen toimintaan. Näitä haasteita ovat eriarvoisuuden lisääntymisen lisäksi muun muassa väestön ikääntyminen, nuorisotyöttömyys, ilmastonmuutos ja talouskriisi. Tässä yhteiskunnallisilla yrityksillä voi nyt ja tulevaisuudessa olla merkittävä rooli.

3) Yhteiskunnallisten yritysten verkottuminen ja ekosysteemin kehittäminen

Edellä esitellyistä Etelä-Savoa ja Oulun seutua koskevista yhteisistä päätelmistä päästään yhteiskunnallisten yritysten verkottumiseen ja yhteistyön kehittämiseen esimerkiksi yhdistelemällä alueellista palvelutarjontaa. Oulun seudulla on jo nyt olemassa merkittävä joukko yhteiskunnallisesti vaikuttavia yrityksiä ja muita toimijoita, joiden kannattaa miettiä yhteistuumin innovatiivisia palveluyhdistelmiä ja haastaa loppukäyttäjät kehittämään palveluita yhdessä. Oulussa on paljon opiskelijoita ja hyvät puitteet uusien yritysten syntymiselle. Saattamalla yhteen entistä monialaisempia opiskelijatiimejä yrityshautomotoimintaan tms. on mahdollista päästä uudentyyppisiin sosiaalisiin innovaatioihin esimerkiksi hyvinvointiteknologian alueella. Laajemmassa kontekstissa voidaan puhua yhteiskunnallisen yritystoiminnan käyttäjälähtöisistä ekosysteemeistä, joiden elinvoimaisuuden kannalta on keskeistä muun muassa se, miten korkeakoulujen TKI-toiminta tunnis-

taa mahdollisuutensa osallistua, hyödyntää ja hyötyä kehittyvästä ekosysteemistä (Kostilainen & Kainulainen, 2011).

Selvää on, että yhteiskunnallinen yritystoiminta ja yhteiskunnallinen vaikuttavuus liiketoiminnan keinoin saavat entistä suurempaa näkyvyyttä ja jalansijaa Suomessa. Tästä signaaleina toimivat mm. vuonna 2014 perustettu yhteiskunnallisten yritysten Arvo-liitto ja se, että yhteiskunnallinen vaikuttavuus oli ensimmäistä kertaa näyttävästi esillä vuoden 2014 kasvuyritysten megatapahtumassa (Slush). Yhteiskunnallinen yrittäjyys ja siihen liittyvät ilmiöt tarjoavat runsaasti mahdollisuuksia korkeakoulujen kansalliseen ja kansainväliseen poikkitieteelliseen TKI-toimintaan sekä mahdollisuuksia yhteiskunnallisesti vaikuttavien spin-offien syntymiseen toiminnan tuloksena.

LÄHTEET

Arvo-liitto, 2015. Viitattu 25.2.2015. <http://www.arvoliitto.fi/arvo/>

Bland, Jonathan 2010. Yhteiskunnallinen yritys - ratkaisu 2000-luvun haasteisiin. Työ- ja Elinkeinoministeriön julkaisuja 22/2010. Viitattu 16.12..2014. https://www.tem.fi/files/26787/TEM_22_2010_netti.pdf

Business Oulu. Elinkeinokatsaus 2/2014. Viitattu 14.1.2015. <http://www.businessoulu.com/fi/uutiset-tapahtumat/uutiset/oulun-seudun-elinkeinokatsaus-22014.html>

Casadesus-Masanell, Ramon; Ricart, Joan Enric 2010. From strategy to business models and onto tactics. Long Range Planning, vol. 43, no. 2-3, 195-215.

European Commission 2011. Social Business Initiative. Viitattu 14.1.2015 <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2011:0682:FIN:EN:PDF>

Euroopan parlamentti ja neuvosto 2013. Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EU) N:o 346/2013 eurooppalaisista yhteiskunnalliseen yrittäjyyteen erikoistuneista rahastoista. Euroopan Unionin virallinen lehti 25.4.2013. Viitattu 25.2.2015. <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/HTML/?uri=CELEX:32013R0346&from=EN>

Euroopan talous- ja sosiaalikomitea 2014. Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle sekä alueiden komitealle – Joukkorahoituksen tarjoamien mahdollisuuksien hyödyntäminen Euroopan unionissa – COM(2014) 172 final. Viitattu 25.2.2015.

Kaattari-Manninen Satu, 2012. Case – Ektakompuksen perustaminen. Viitattu 14.1.2015. http://www.osuustoimintakeskus.net/cms/wp-content/uploads/yhteistoiminta.fi/Ektakompuksen_perustaminen_17102012.pdf

Kivelä, Päivi 2014. Syrjässä syrjäytyneet. Pelon sosiaalipolitiikka ja verkostoyhteistyön mahdollisuudet maaseudulla Sininauhaliitto. Helsinki: Painotalo Kyriiri Oy. 100

Korhonen, Ulla; Vanhapiha, Elina; Karjalainen, Jari; Kostilainen, Harri; Ahonen, Karoliina; Karinsalo Ritva 2013. Yhteiskunnallisten yritysten Living Lab – tukimallia rakentamassa. Diakonia-ammattikorkeakoulun julkaisuja C 30. Helsinki. 14 – 17

Kostilainen, Harri; Kainulainen, Sakari 2011. Yhteiskunnalliset yritykset tulevat – oletko valmis? AMK-lehti 4/2011. Viitattu 25.2.2015. <http://www.uasjournal.fi/index.php/uasj/article/view/1359>

Laiho, Ulla-Maija; Grönberg, Ville; Hämäläinen, Pertti; Stenman, Jonna; Tykkyläinen, Saima 2011. Yhteiskunnallisen yrityksen toimintamallin kehittäminen. Työ- ja Elinkeinoministeriön julkaisuja 4/2011. Viitattu 23.12.2014 http://www.tem.fi/files/29202/4_2011_web.pdf

Laukkanen, Minttu; Huiskonen, Janne; Koivuniemi, Jouni 2013. Kestävät liiketoimintamallit 2030. LUT Scientific and Expertise Publications. Tutkimusraportit 15. Lappeenranta 2013. 33 – 35. Viitattu 22.6.2015 http://www.doria.fi/bitstream/handle/10024/92247/Tutkimusraportti_Kest%C3%A4v%C3%A4t%20liiketoimintamallit%202030.pdf?sequence=2

Moilanen, Hanna; Karjalainen, Jari. 2014. Yhteistoiminnasta ratkaisuja – Etelä-Savon yhteiskunnallista yrittäjyyttä rakentamassa. Diakonia-ammattikorkeakoulun julkaisuja C –katsauksia ja aineistoja 34. Juvenes Print Oy. Tampere 2014. 11 – 18, 29

Nekkula, Kimmo 2014. Yhteiskunnallinen yritys –merkin kehitysnäkymät. Viitattu 14.1.2015 <http://www.diak.fi/tyoelama/hankkeet/yyrittajyys/materiaalit/Sivut/Yhteiskunnallisten-yritysten-superp%C3%A4iv%C3%A4.aspx>

Osterwalder, Alexander 2004. The business model ontology. A proposition in a design science approach. Dissertation. Lausanne: Universite de Lausanne.

Osterwalder, Alexander & Pigneur Yves 2010. Business Model Generation. A Handbook for Visionaries, Game Changers, and Challengers. New Jersey: John Wiley & Sons.

Oulun kaupunki. Yhteisöyritys – perustamisselvitys. Viitattu 25.2.2015. <http://www.oulu.eu/kehittamishankkeet/kehittamisohjelmat/hankekortit/Hankekortti.asp?ID=545>

Pättiniemi, Pekka; Kostilainen Harri 2013. Suomalaisia avauksia yhteiskunnallisen yritystoiminnan tutkimukseen. Teoksessa Harri Kostilainen, Pekka Pättiniemi. Avauksia yhteiskunnallisen yritystoiminnan tutkimukseen. Yhteiskunnallisen yritystoiminnan tutkimusverkosto FinSERN ry. InPrint. Riika 2013. 5 – 6

Seppänen, Veikko 2015. Yhteiskunnallinen yritystoiminta voi olla tuloksekasta. Viitattu 23.2.2015 <http://www.kaleva.fi/blogit/kampus-kaleva/tieteilijan-aani/163/yhteiskunnallinen-yritystoiminta-voi-olla-tuloksek/4553/>

Sitra. Mitattua hyvinvointia ja taloudellista tuottoa. Viitattu 25.2.2015 <http://www.sitra.fi/talous/vaikuttavuusinvestoiminen>

Sosiaali- ja terveysministeriö 2015. Sote-uudistus. Viitattu 22.6.2015 <http://stm.fi/sote-uudistus>

Toim. Vilminko, Sari 2014. Monta polkua yhteiskunnalliseen yrittämiseen. Viitattu 16.12.2014 <http://www.diak.fi/tyoelama/hankkeet/yyrittajyys/materiaalit/Sivut/Monta-polkua-yhteiskunnalliseen-yritt%C3%A4miseen-.aspx> 34 – 37

Wikipedia. Sosiaalinen innovaatio. Viitattu 25.2.2015 http://fi.wikipedia.org/wiki/Sosiaalinen_innovaatio

Yritysten internet-sivut

Caritas <http://www.caritaslaiset.fi/>

Ektakompus Oy www.ektakompus.fi

Lumituuli Oy www.lumituuli.fi

Mimmin Terapia Oy www.mimminterapia.fi

Syötekeskus <http://pikkusyote.fi/>

VillaNuttu Oy www.villanuttu.fi

Diakonia-ammattikorkeakoulun julkaisuja

C Katsauksia ja aineistoja

Sarjassa julkaistaan Diakonia-ammattikorkeakoulun tutkimus-, kehittämis- ja opetustoiminnan tuloksena syntyneitä julkaisuja, esim. työelämän oppimisympäristöistä ja muista projekteista nousevia opinnäytetöitä, oppimateriaaleja, ohjeistuksia sekä seminaari- ja projektiraportteja.

- C1 Gothóni, Raili & Pesonen, Marja 1998. Tietopaketti harjoittelusta ja työelämäyhteistyöstä.
- C2 Gothóni, Raili & Pesonen, Marja 1998. Tutkiva ammattikäytäntö.
- C1 Gothóni, Raili & Pesonen, Marja 1999. Diakin harjoittelukäytännöt ja työelämäyhteistyö.
- C4 Tolppi, Reijo 1999. Laadun lähteet verkossa. Kokonaisarviointiraportti 1.
- C5 Kinttula, Outi 2001. Laadun lähteet verkossa. Kokonaisarviointiraportti 2.
- C6 Kalmari, Arja & Wallenius, Tuula (toim.) 2002. Tuutorin tuki. Opin-tojen ohjaus ja tuutorointi Diakissa.
- C7 Kainulainen, Sakari & Gothóni, Raili & Pesonen, Marja 2002. Koh-ti tutkivaa ammattikäytäntöä. Opas Diakonia-ammattikorkeakoulun opin-näytetöitä varten.
- C8 Meretmaa, Anne 2002. Supervisor's Handbook.
- C9 Kuokkanen, Ritva & Kivirinta, Mervi & Määttänen, Jukka & Ocken-ström, Leena 2005. Kohti tutkivaa ammattikäytäntöä. Opas Diakonia-am-mattikorkeakoulun opinnäytetöitä varten.

C10 Kuokkanen, Ritva & Kivirinta, Mervi & Määttänen, Jukka & Ocken-ström, Leena 2007. Kohti tutkivaa ammattikäytäntöä. Opas Diakonia-am-mattikorkeakoulun opinnäytetöitä varten. 4. uud.laitos.

C11 Weissenfelt, KErtu & Läksy, Marja-Liisa & Ruotsalainen, Kari & Haa-palainen, Paula 2008. Verkosto arjen työtä tekevien voimavaraksi.

C12 Marttila, Marjaana & Häkkinen, Johanna 2008. POLULLA -projekti – Erityistä tukea ammattikorkeakouluopinnoissaan haasteita kohdanneille.

C13 Vähäkangas, Auli 2008. Aimojen kokemuksia ohjauksesta. Aikuisten monimuoto-opiskelijoiden kokemuksia ohjauksesta kevään 2007 Monikult-tuurisuus -opintokokonaisuudessa Diakonia-ammattikorkeakoulun Järven-pään toimipaikassa.

C14 Pesonen, Helena 2008. Omalle yrittäjäuralle maahanmuuttajanainen. Omalle yrittäjäuralle, maahanmuuttajataustaisten naisten yrittäjävalmiuk-sien kehittämisprojekti 1.8.2006–4.4.2008 loppuraportti.

C15 Jolopainen, Anne & Lind, Kimmo & Niemelä, Jorma 2008. Ammat-tikorkeakoulut kansalaistoiminnassa.

C16 Eriksson, Elina & Markkanen, Arja & Tast, Marianne (toim.) 2009. Hoitotyön ammattikorkeakoulutuksen ja työelämän yhteinen hanketoimin-ta – kolmen ammattikorkeakoulun näkökulma.

C17 Eerola-Ockenström, Leena & Kalmari, Arja & Kivirinta, Mervi (toim.) 2010. Kohti tutkivaa ammattikäytäntöä. Opas Diakonia-ammattikorkea-koulun opinnäytetöitä varten. 5. uud.laitos.

C18 Eitakari, Liisa (toim.) Monimuotoistuva työelämä 2010. Työyhteisöjen monimuotoistumisprosessi TyöMMe –hankkeen kokemusten perusteella.

C19 Pesonen, Helen & Vihonen, Anu 2010. Maahanmuuttajayrittäjien mentoroinnin käsikirja.

C20 Heusala, Maarit & Kokko, Taina & Marttila, Marjaana. Yhdessä tein – hanke 2009–2011. Opiskelijahyvinvoinnin kehittäminen Uudenmaan alueen ammattikorkeakouluissa.

C21 Ruotsalainen, Kari & Kantele, Liisa 2011. Sairaanhoidosta velkaneuvontaan. Pieksämäellä vuosina 1949–1995 valmistuneiden diakonissojen kertomuksia opiskelusta ja työstä.

C22 Meretmaa, Anne 2012. Adventurous decade and more – Diak’s partnership in Asia.

C23 Mäkelä, Sanni & Peltonen, Elina 2012. Nuorten vapaaehtoistoiminnan käsikirja.

C24 Jouppila-Kupiainen, Elina & Kammonen, Sirpa & Kirvesniemi, Tiina & Kuru, Tiina & Mikkonen, Helena & Rautasalo, Eija & Utriainen, Seija (toim.) 2013. Voisimmeko yhdessä olla enemmän? Gerontologinen erityisosaaja mukana ikääntyvien ihmisten arjessa.

C25 Katisko, Marja 2013. Maahanmuuttajataustaisten perheiden kokemuksia lastensuojelujärjestelmästä (vain nettijulkaisuna).

C26 Kuvaja-Köllner, Virpi & Steffansson, Marina & Kettunen, Aija 2013. Tieto- ja viestintätekniiikan käyttö, mahdollisuudet ja haasteet terveyden etäseurannassa ja sairauksien ennaltaehkäisyssä. Tuloksia eKylä-hankkeesta Pieksämäellä 2009–2012

C27 Kuvaja-Köllner, Virpi & Steffansson, Marina & Kettunen, Aija 2013. The use, possibilities, and challenges of information and communication technology in remote health monitoring and prevention of illnesses. Results from the EmotionAAL project in Pieksämäki, Finland in 2009-2012 (vain nettijulkaisuna).

C28 Kauppinen, Kirsti, & Neuvonen, Virpi & Rautasalo, Eija (toim.) 2013. Tuokiokin on tärkeä Näkökulmia teknologian hyödyntämiseen heikkokuntoisten ikääntyneiden vuorovaikutuksessa (vain nettijulkaisuna).

C29 Korhonen, Saira & Soininen, Mali (toim.) 2013. Yksilöllisesti vaan ei yksin – kohtaamisia ja keskusteluja vammaisuudesta.

C30 Korhonen, Ulla & Vanhapiha, Elina & Karjalainen, Jari & Kostilainen, Harri & Ahonen Karoliina & Karinsalo, Ritva 2013. Yhteiskunnallisten yritysten Living lab – tukimallia rakentamassa.

C31 Karttunen, Anna & Kettunen, Aija & Piirainen, Keijo 2013. Yhteistyöllä hyvinvointia. Järjestöjen välinen ja järjestö-kuntayhteistyö hyvinvoinnin lisääjänä

C32 Karjalainen, Anna-Liisa & Koistinen, Paula & Kolkka, Marjo & Ylönen, Merja (toim.) 2014. DIAKpeda – kehittämistä, kokeilua ja yhteistä työtä

C33 Radcliffe, David 2014. Spaces of wellbeing. What is so special about special needs art studios?

C34 Moilanen, Hanna & Karjalainen, Jari 2014. Yhteistoiminnasta ratkaisuja – Etelä-Savon yhteiskunnallista yrittäjyyttä rakentamassa.

C35 Piirainen, Keijo & Kettunen, Aija 2015. Arviointi GAS-menetelmän edellytyksistä työllisyyspalveluissa.

C36 Piirainen, Keijo & Kettunen, Aija 2015. Potential for Single-Case Evaluation in Employment Services – Goal Attainment Scaling Method for Difficult-to-Employ Jobseekers.

C37 Steffansson, Marina & Pulliainen, Marjo & Lappi, Riitta 2015. IKÄIHMISTEN HYVINVOINTIA RAKENTAMASSA. Hyvinvointipalvelujen järjestämisen uudet mahdollisuudet -hanke.

C38 Vilminko, Sari 2015. Yhteiskunnallinen yrittäjyys Oulun seudulla.

C39 Helminen, Jari (toim.) 2015. Sanoista tekoihin. Osallisuus, kumppanuus ja terveys toiminnan suuntaviivoina.

Sarjojen kriteerit

A Tutkimuksia

Sarjassa julkaistaan uutta ja innovatiivista tietoa tuottavia tieteellisiä tutkimuksia Diakonia-ammattikorkeakoulun opetus-, tutkimus- ja kehittämistoiminnan alueilta. Julkaisut ovat lähinnä väitöskirjoja, korkeatasoisia artikkelikokoelmia sekä lisensiaatintutkimuksia.

B Raportteja

Sarjassa julkaistaan henkilökunnan tutkimuksia (lisansiaatintöitä, pro graduja), ansioituneita Diakonia-ammattikorkeakoulun opinnäytetöitä sekä niiden Diakin kehittämisprojektien raportteja, jotka ovat tuottaneet innovatiivisia ja merkittäviä työelämää kehittäviä tuloksia.

C Katsauksia ja aineistoja

Sarjassa julkaistaan Diakonia-ammattikorkeakoulun tutkimus-, kehittämis- ja opetustoiminnan tuloksena syntyneitä julkaisuja, esim. työelämän oppimisympäristöistä ja muista projekteista nousevia opinnäytetöitä, oppimateriaaleja, ohjeistuksia sekä seminaari- ja projektiraportteja.

D Työpapereita

Sarjassa julkaistaan asiantuntijapuheenvuoroja ja kannanottoja ajankohtaisiin asioihin, erilaisia suunnittelutyön tarpeisiin tehtyjä selvityksiä (esim. laaja projektisuunnitelma) ja projektien väliraportteja. Sarja mahdollistaa kokemusten ja asiantuntijatiedon nopean eteenpäin viemisen.